

اعمال و زاول ماه رمضان

مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، هُوَ لَ عَدُوٌّ، وَفَرَجَتْ هَمَّهُ،

محمد (درود خدا بر او و خاندانش) هراس از دشمنش را کفایت کردی، و اندوهش را برطرف نمودی،

وَكَشَفَتْ غَمَّهُ (كَرْبَهُ)، وَصَدَقْتَهُ وَعَدَّكَ، وَأَنْجَزْتَ لَهُ

و غمش را زدودی، و وعدهات را به او وفا کردی، و پیمانت را برایش به پایان

عَهْدِكَ، اللَّهُمَّ فَبِذَلِكَ فَكَفِنِي هَوْلَ هَذِهِ السَّنَةِ، وَأَفَاتِهَا

آوردی. خدایا به همانگونه هراس این سال و افات

وَأَسْقَامَهَا، وَفِتْنَتَهَا وَشُرُورَهَا، وَأَحْزَانَهَا وَضِيقَ الْمَعَاشِ فِيهَا،

و امراض و فتنه‌ها و شرور و اندوهها و تنگی معیشت را در آن از من کفایت کن،

وَبَلِّغْنِي بِرَحْمَتِكَ كَمَالَ الْعَافِيَةِ، بِتَمَامِ دَوَامِ النِّعْمَةِ عِنْدِي، إِلَى

و به رحمتت مرا به کمال عافیت، با کامل کردن ریزش نعمت بر من تا پایان

مُنْتَهَى أَجَلِي، أَسْأَلُكَ سُؤَالَ مَنْ أَسَاءَ وَظَلَمَ، وَاسْتَكَانَ

عمرم برسان از تو درخواست می‌کنم در خواست کسی که بد کرده و ستم روا داشته و در مانده شده

وَاعْتَرَفَ، وَ[أَسْأَلُكَ] أَنْ تَغْفِرَ لِي مَا مَضَى مِنَ الذُّنُوبِ، الَّتِي

و اعتراف به گناه نموده است، و از تو درخواست می‌کنم که مرا بیمارزی از آنچه از گناهان بر من گذشته،

حَصَرْتَهَا حَفْظَتُكَ، وَأَحْصَتَهَا كِرَامُ مَلَائِكَتِكَ عَلَيَّ، وَأَنْ

که آنها را نگهدارانی ثبت نموده و بزرگوار فرشتگانت برشمرده‌اند و اینکه

تَعْصِمَنِي إِلَهِي (اللَّهُمَّ) مِنَ الذُّنُوبِ، فِيمَا بَقِيَ مِنْ عُمْرِي، إِلَى

خدایا در آنچه از عمرم باقی مانده، تا پایان عمر مرا از گناهان

مُنْتَهَى أَجَلِي. يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ [يَا رَحِيمُ]، صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَأَهْلِي

نگاه داری، ای خدا، ای بخشنده، ای مهربان، بر محمد و اهل

بَيْتِ مُحَمَّدٍ، وَآتَنِي كُلَّ مَا سَأَلْتُكَ، وَرَغِبْتُ إِلَيْكَ فِيهِ، فَإِنَّكَ

بیت محمد درود فرست، و هر آنچه از تو خواستم، و در طلب آن به جانب تو رغبت نمودم به من عنایت فرما،

أَمَرْتَنِي بِالذُّعَاءِ، وَتَكَفَّلْتَ لِي بِالْإِجَابَةِ؛ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

بدرستی که تو مرا به خواستن فرمان دادی و برابرم عهده‌دار اجابت شدی، ای مهربان‌ترین مهربانان.

فقیر گوید: سید ابن طاووس این دعا را در شمار اعمال شب

اعمال شب سیزدهم چهاردهم و پنجم نیمه ماه رمضان

اول ماه ذکر کرده است.

روز ششم: در چنین روزی در سال دویست و یک، مردم با امام رضا علیه السلام بیعت کردند، سید روایت کرده: که برای شکرانه این نعمت در این روز دو رکعت نماز بجا آرند، در هر رکعت پس از «حمد» بیست و پنج مرتبه سوره «توحید» بخوانند.

شب سیزدهم: آغاز شبهای بیض [یعنی شبهای روشن و تابناک که عبارتند از شبهای سیزدهم، چهاردهم و پانزدهم ماه] است و در آن سه عمل مستحب است: اول: غسل کردن دوم: چهار رکعت نماز بخواند، در هر رکعت یک بار سوره «حمد» و بیست و پنج بار سوره «توحید» سوم: دو رکعت نماز، که در اعمال شب سیزدهم رجب و شعبان بیان شد، در هر رکعت پس از سوره «حمد» سوره‌های «یس» و «تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ» و «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را بخواند. و در شب چهاردهم: این نماز خوانده می‌شود به صورت چهار رکعت با دو سلام که در صفحات پیش [صفحه ۲۰۸] در شرح دعای مجیر بیان آن گذشت، که هر که آن را در ایام البیض ماه رمضان بخواند، گناهانش آمرزیده می‌شود هر چند به تعداد قطرات باران، و برگ درختان، و ریگ بیابان باشد.

شب پانزدهم: از شبهای پربرکت است، و در آن چند عمل

اعمال شب نیمه ماه رمضان

مستحب است: اول: غسل کردن. دوّم: زیارت امام حسین علیه السلام. سوّم: شش رکعت نماز که در هر رکعت پس از سوره «حمد» سوره های «یس» و «تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ» و «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» خوانده شود. چهارم: صد رکعت نماز بخواند ، در هر رکعت پس از سوره «حمد» ده مرتبه سوره «توحید» خوانده شود. شیخ مفید در کتاب «مقنعه» از حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام روایت کرده که هر که این عمل را بجا آورد حق تعالی ده فرشته به سوی او می فرستد ، تا دشمنانش را از پری و آدمی از او دور کنند ، و هنگام مرگ او سی فرشته می فرستد ، که او را از عذاب دوزخ ایمن کنند. پنجم: روایت شده که از امام صادق علیه السلام پرسیدند: چه می فرماید در حق کسی که در شب نیمه ماه رمضان کنار قبر امام حسین علیه السلام حاضر شود؟ حضرت فرمود: خوشا به حال کسی که در شب نیمه ماه رمضان پس از نماز عشاء ده رکعت نماز کنار قبر آن حضرت بجا آورد ، البته این نماز غیر از نافله شب می باشد ، و بخواند در هر رکعت پس از سوره «حمد» ده مرتبه «توحید» را ، و به خدای تعالی از آتش دوزخ پناه ببرد ، خدا او را نجات یافته از آتش ثبت می کند ، و از دنیا نرود تا فرشتگانی را در خواب ببیند ، که او را به بهشت بشارت

فضیلت شب هفدهم ماه رمضان

می دهند ، و نیز فرشتگانی که او را از آتش ایمن می کنند .
روز نهم ماه رمضان : در چنین روزی در سال دوم هجری
ولادت باسعادت حضرت امام حسن مجتبی علیه السلام واقع شد ،
و شیخ مفید فرموده : ولادت امام محمد تقی علیه السلام در چنین
روزی در سال صد و نود و پنج هجری بوده ، اما مشهور از
علما برآند که آن در غیر این روز بوده است ، به هر
صورت این روز روز بسیار شریفی است ، و دادن صدقات
و بخششها در این روز فضیلت بسیار دارد .

شب هفدهم : شب بسیار مبارکی است ، در آن شب سپاه
رسول خدا با کافران قریش در منطقه بدر روبرو شدند ،
و فردای آن جنگ بدر درگرفت ، و خدا سپاه آن حضرت
را بر مشرکین پیروز کرد ، و آن پیروزی از بزرگترین
فتوحات اسلام بود ، به همین خاطر علما فرموده اند : صدقه
در چنین روزی ، همراه شکرگزاری بسیار به درگاه حق
بسیار مستحب است ، و همچنین در شبش غسل و عبادت
فضیلت بسیار دارد . مؤلف گوید : روایات بسیار وارد شده
که رسول خدا در شب بدر به یارانش فرمود : امشب کیست
که برود برای ما از چاه آب بیاورد؟ یاران سکوت نموده و
هیچیک اقدام به این کار نکردند! امیرالمؤمنین علیه السلام برای

فضیلت شب نهم ماه رمضان

طلب آب مشکى برداشت و بیرون رفت ، آن شب ، شبى سرد بود ، و باد تندى می وزید و تاریكى همه جا را فرا گرفته بود ، به چاه آب رسید ، چاهى بود بسیار عمیق و تاریک ، و حضرت دكوى نیافت تا از چاه آب بگیرد به ناچار وارد چاه شد ، و مشك را پر کرده بیرون آمد ، و به جانب اردوى اسلام حرکت کرد ناگاه باد سختى وزید ، که آن حضرت از سختى آن نشست ، تا برطرف شد ، سپس برخاست و به حرکتش ادامه داد که ناگهان باد سخت دیگری مانند آن وزیدن گرفت ، آن حضرت دوباره نشست تا آن باد هم آرام گرفت ، چون برخاست و به سوى سپاه اسلام حرکت کرد ، باز بادی به همان صورت وزید ، آن حضرت نشست و پس از فرو نشستن باد ، خود را به پیامبر اسلام رساند ، حضرت فرمود: یا ابا الحسن چرا دیر آمدی؟ عرض کرد سه مرتبه بادی وزیدن گرفت که بسیار سخت بود و مرا لرزه فرا گرفت و دیر آمدنم بخاطر فرونشستن بادها بود. پیامبر فرمود: یا علی آیا دانستی آنها چه بودند؟ عرض کرد: ندانستم ، فرمود: بار نخست جبرئیل بود با هزار فرشته که بر تو سلام کرد و سلام کردند و بار دوم میکائیل بود با هزار فرشته که بر تو سلام کرد و سلام کردند، و پس

فضیلت شب نهم ماه رمضان

از آن اسرافیل بود با هزار فرشته که بر تو سلام کرد و سلام کردند و آنان برای یاری دادن به ما نازل شدند. فقیر گوید: قول آن کسی که گفته در یک شب برای امیرالمؤمنین سه هزار و سه منقبت (کمال و برازندگی) بوده، اشاره به همین شب است و سید حمیری در مدح آن حضرت در قصیده خود به این معنا اشاره کرده

أُقْسِمُ بِاللَّهِ وَ آيَاتِهِ وَ الْمَرْءُ عَمَّا قَالَ مَسْئُولٌ

به خدا و نعمتهایش سوگند می‌خورم و شخص در برابر آنچه گفت مسئول است

إِنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ عَلَىٰ بَنِي إِبِيطَالِبٍ

بدرستی که علی بن ابیطالب وجودش بر تقوا و نیکی سرشته شده است

وَ أَحْجَمَتْ عَنْهَا الْبَهَائِلُ كَانِ إِذَا الْحَرْبُ مَرَّتْهَا الْقَنَا

چنین بود، وقتی برق نیزه‌ها تنور جنگ را می‌افروخت و پهلوانان از عرصه فرار می‌کردند

يَمْشِي إِلَى الْقِرْنِ وَ فِي كَفِّهِ أَبْيَضُ مَاضِي الْحَدِّ مَصْقُولٌ

به جانب حریف می‌شتافت و در دستش بود شمشیر بران تیز صیقلی شده

مَشَى الْعَفْرَنَا بَيْنَ أَشْبَالِهِ أَبْرَزَهُ لِّلْقَنْصِ الْغَيْلُ

مانند راه رفتن شیر غران در میان بچه‌هایش که آنها را از بیشه برای شکار به میدان آورده

ذَاكَ الَّذِي سَلَّمَ فِي لَيْلَةٍ عَلَيْهِ مِيكَالٌ وَ جَبْرِيلُ

علی همان است که در شبی بر او میکائیل و جبرئیل

مِيكَالٌ فِي أَلْفٍ وَ جَبْرِيلُ فِي أَلْفٍ وَ يَتْلُوهُمُ سَرَّافِيلُ

میکائیل همراه هزار فرشته و جبرئیل با هزار فرشته و به دنبالشان اسرافیل

لَيْلَةَ بَدْرٍ مَدَدًا أَنْزَلُوا كَانَتْهُمْ طَيْرٌ أَبَابِيلُ

در شب بدر برای یاری رساندن نازل شدند گویا آنان مرغان ابابیل بودند

اعمال مشترک شبهای قدر

شب نوزدهم: این شب با عظمت آغاز شبهای قدر است ، و شب قدر آن شبی است که در طول سال ، شبی به خوبی و فضیلت آن یافت نمی شود ، و عمل در این شب از عمل در طول هزار ماه بهتر است ، و تقدیر امور سال در این شب صورت می گیرد ، و فرشتگان و روح که اعظم فرشتگان الهی است ، در این شب به اذن پروردگار به زمین فرود می آیند ، و به محضر امام زمان (عج) می رسند و آنچه را که برای هر فرد مقدر شده بر آن حضرت عرضه می دارند. و اعمال شبهای قدر بر دو نوع است: یکی اعمالی که در هر سه شب باید انجام داد ، و دیگر اعمالی که مخصوص به هریک از شبهای قدر است.

اول: اعمالی است که در هر سه شب باید انجام داد ، و آن چند عمل است: اول: غسل کردن. علامه مجلسی فرموده بهتر است غسل این شبها در هنگام غروب آفتاب انجام گیرد، که نماز شام را با غسل بخواند. دوم: دو رکعت نماز که در هر رکعت پس از سوره «حمد» ، هفت مرتبه «توحید» خوانده ، و پس از فراغت از نماز هفتاد مرتبه بگوید : «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ» در روایت نبوی است: که از جای برنخیزد تا خدا او و پدر و مادرش را بیامرزد ، تا آخر خبر.

اعمال شترک شهبای قدر

سوم: قرآن مجید را باز کند و در برابر خود گرفته و بگوید:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِكِتَابِكَ الْمُنزَّلِ وَمَا فِيهِ ، وَفِيهِ اسْمُكَ

خدا یا از تو درخواست می‌کنم به حق کتاب نازل شده‌ات، و آنچه در آن است، و در آن است نام

الْأَكْبَرُ، وَأَسْمَاؤُكَ الْحُسْنَى، وَمَا يُخَافُ وَيُرْجَى، أَنْ تَجْعَلَنِي مِنَ

بزرگ‌ترت، و نامهای نیکوترت و آنچه بیم‌انگیز است و امیدبخش، اینکه مرا از آزادشدگان

عُقَاتِكَ مِنَ النَّارِ. سپس هر حاجت که دارد بخواند.

از آتش دوزخ قرار دهی.

چهارم: قرآن مجید را روی سر بگذارد و بگوید: اللَّهُمَّ بِحَقِّ

خدا یا به حق

هَذَا الْقُرْآنِ ، وَبِحَقِّ مَنْ أَرْسَلْتَهُ بِهِ ، وَبِحَقِّ كُلِّ مُؤْمِنٍ

این قرآن، و به حق کسی که آن را بر او فرستادی، و به حق هر مؤمنی که

مَدَحْتَهُ فِيهِ ، وَبِحَقِّكَ عَلَيْهِمْ ، فَلَا أَحَدَ أَعْرَفُ بِحَقِّكَ مِنْكَ .

او را در قرآن ستودی، و به حق خود بر آنان، پس احدی شناساتر از تو به حق تو نیست

سپس ده مرتبه بگوید بِكَ يَا اللَّهُ، و ده مرتبه بِمُحَمَّدٍ ، و ده

به ذات ای خدا به حق محمد

مرتبه بِعَلِيِّ ، و ده مرتبه بِفَاطِمَةَ ، و ده مرتبه بِالْحَسَنِ ، و ده

به حق علی به حق فاطمه به حق حسن

مرتبه بِالْحُسَيْنِ ، و ده مرتبه بِعَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ ، و ده مرتبه

به حق حسین به حق علی بن الحسین

بِمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ ، و ده مرتبه بِجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ ، و ده مرتبه

به حق محمد بن علی به حق جعفر بن محمد

بِمُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ ، و ده مرتبه بِعَلِيِّ بْنِ مُوسَى ، و ده مرتبه

به حق موسی بن جعفر به حق علی بن موسی

بِمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ ، و ده مرتبه بِعَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ ، و ده مرتبه

به حق محمد بن علی به حق علی بن محمد

اعمال مشترک شبهای قدر

بِالْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ، وَ دَه مَرْتَبَةً بِالْحُجَّةِ . پس هر حاجتی که
 به حق حسن بن علی

به حق حجت

داری از خدا بخواه. پنجم: حضرت سید الشهداء عليه السلام را زیارت کند. در روایت آمده: هنگامی که شب قدر می شود، منادی از آسمان هفتم از پشت عرش ندا سر می دهد که خدا هر که را به زیارت مزار امام حسین عليه السلام آمده آمرزید. ششم: این شبها را احیا بدارد، روایت شده هر که شب قدر را احیا بدارد، گناهانش آمرزیده می شود، هر چند به شماره ستارگان آسمان و سنگینی کوهها و پیمانہ دریاها باشد. هفتم: صد رکعت نماز بجا آورد، که فضیلت بسیار دارد و بهتر آن است که در هر رکعت پس از سوره «حمد»، ده مرتبه «توحید» بخواند. هشتم: این دعا را بخواند:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَمْسَيْتُ لَكَ عَبْدًا دَاخِرًا ، لَا أَمَلُكَ لِنَفْسِي نَفْعًا

خدایا شام کردم درحالی که برای تو تنها بنده کوچک و خواری هستم، که برای خویش سود

وَلَا ضَرًّا ، وَلَا أَصْرِفُ عَنْهَا سَوْءًا ، أَشْهَدُ بِذَلِكَ عَلَى نَفْسِي ،

و زبانی را به دست ندارم، و نمی توانم از خود پیش آمد بدی را بازگردانم، به این امر بر خویش گواهی می دهم،

وَأَعْتَرَفُ لَكَ بِضَعْفِ قُوَّتِي ، وَقَلَّةِ حِيلَتِي ؛ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

و در پیشگاهت به ناتوانی و کمی چاره ام اعتراف می کنم، خدایا بر محمد

و آلِ مُحَمَّدٍ ، وَأَنْجِزْ لِي مَا وَعَدْتَنِي ، وَ جَمِيعَ الْمُؤْمِنِينَ

و خاندان محمد درود فرست، و آنچه را به من و همه مردان

اعمال مشترک شبهای قدر

وَالْمُؤْمِنَاتِ، مِنَ الْمَغْفِرَةِ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ، وَاتِّمَّ عَلَيَّ مَا آتَيْتَنِي،

و زنان مؤمن، از آمرزش در این شب وعده دادی وفا کن، و آنچه را به من عنایت فرموده‌ای کامل ساز،

فَإِنِّي عَبْدُكَ الْمِسْكِينُ الْمُسْتَكِينُ، الضَّعِيفُ الْفَقِيرُ الْمُهِينُ.

که من بنده بیچاره، درمانده، ناتوان، تهیدست خوار توام.

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلَنِي نَاسِيًا لِذِكْرِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، وَلَا [غَافِلًا]

خدایا مرا فراموش کننده ذکرت قرار مده، در آنچه سزاوار آنم فرمودی، و نه فراموش کننده

لِإِحْسَانِكَ فِيمَا أَعْطَيْتَنِي، وَلَا آيِسًا مِنْ إِجَابَتِكَ وَإِنْ أَبْطَأَتْ

احسانت، در آنچه عطایم نمودی، و نه ناامید از اجابت، گرچه مدت زمانی

عَنِّي، فِي سَرَّاءٍ [كُنْتُ] أَوْ ضَرَّاءٍ، أَوْ شِدَّةٍ أَوْ رَخَاءٍ، أَوْ عَافِيَةٍ

طولانی گردد، چه در خوشی یا ناخوشی، یا سختی، یا آسانی، یا عافیت،

أَوْ بَلَاءٍ، أَوْ بُؤْسٍ أَوْ نَعْمَاءٍ؛ إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ. این دعا را

یا بلا، یا تنگدستی، یا در نعمت همانا تو شنونده دعایی.

کفعمی از امام زین العابدین علیه السلام روایت کرده که در این شبها، در حال قیام و قعود و رکوع و سجود می خواندند، و علامه مجلسی فرموده: بهترین اعمال در این شبها، درخواست آمرزش و دعا است، برای حوایج دنیا و آخرت خود، و پدر و مادر و خویشان، و برادران و خواهران مؤمن چه آنان که زنده اند، و چه آنان که از دنیا رفته اند، و خواندن اذکار، و صلوات بر محمد و آل محمد علیهم السلام به هر اندازه که بتواند و در بعضی از روایات وارد شده: دعای جوشن کبیر را در این سه شب بخواند. فقیر گوید: که دعای جوشن کبیر را در بخشهای پیش آورده‌ام. روایت شده که خدمت

اعمال مخصوص شبهای قدر

رسول خدا ﷺ عرض شد: اگر شب قدر را یافتم، از خدای خود چه بخواهم؟ فرمود: عافیت.

دوم: اعمال مخصوص هر یک از این شبها است.

اما اعمال شب نوزدهم چند چیز است: اول: گفتن صد

مرتب: **أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ رَبِّي وَ أَتُوبُ إِلَيْهِ**. دوم: گفتن صد مرتبه

از پروردگارم خدا آمرزش می جویم و به سوی او می پویم

اللَّهُمَّ الْعَن قَتْلَةَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ.

خدایا قاتلان امیر المؤمنین را لعنت کن

سوم: دعای «یا ذا الذی کان» را که در قسم چهارم گذشت بخواند.

چهارم: این دعا را بخواند: **اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِيمَا تَقْضَى وَتُقَدَّرُ، مِنْ**

خدایا مقرر فرما در آنچه حکم می کنی، و تقدیر می نمایی

الْأَمْرِ الْمَحْتَمِ، وَفِيمَا تَفْرُقُ مِنَ الْأَمْرِ الْحَكِيمِ، فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ،

از فرمان حتمی، و در آنچه جدا می کنی از کار حکیمانه در شب قدر،

وَ فِي الْقَضَاءِ الَّذِي لَا يُرَدُّ وَلَا يُبَدَّلُ، أَنْ تَكْتُبَنِي مِنْ حُجَّاجِ

و در آن حکم حتمی که برگشت و تغییری ندارد، اینکه مرا از حاجیان

بَيْتِكَ الْحَرَامِ، الْمَبْرُورِ حَجُّهُمْ، الْمَشْكُورِ سَعِيَهُمْ، الْمَغْفُورِ

خانه محترم بنویسی، حاجیانی که حجتشان قبول، سعی شان پذیرفته، گناهانشان

ذُنُوبِهِمْ، الْمَكْفَرِ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ، وَاجْعَلْ فِيمَا تَقْضَى وَتُقَدَّرُ،

آمرزیده، بدیهایشان نادیده گرفته شده است، و در آنچه حکم می کنی و تقدیر می نمایی، مقرر فرما

أَنْ تُطِيلَ عُمُرِي، وَتُوسِّعَ عَلَيَّ فِي رِزْقِي، وَتَفْعَلَ بِي كَذَا وَكَذَا.

که عمرم را طولانی نمایی، و در روزی ام بر من وسعت بخشی، و با من چنین و چنان کنی.

اعمال شبهای مه‌آخرا ماه مبارک رمضان

و به جای «کذا و کذا» حاجت خود را بیان کند.

شب بیست و یکم: فضیلت این شب نورانی از شب نوزدهم بیشتر است و باید اعمال این شب را، از غسل و احیا و زیارت و نماز هفت «توحید» و قرآن بر سر گرفتن و صد رکعت نماز و دعای جوشن کبیر و غیر آنها را انجام دهد و در غسل و احیا و سعی در عبادت، در این شب و شب بیست و سوم اصرار ورزد، در روایات به این معنی که شب قدر یکی از این دو شب میباشد، تأکید شده در چند روایت آمده: که از معصوم خواسته شد: معین فرماید که شب قدر کدام یک از این دو شب است؟ ایشان تعیین نکرد، بلکه فرمود: ما ايسرَ

چه آسان است

لَيْلَتَيْنِ فِيمَا تَطْلُبُ يَا آنکه فرمود: مَا عَلَيْكَ أَنْ تَفْعَلَ خَيْرًا فِي

در هر دو شب

باکی بر تو نیست که

دو شب در آنچه می‌جویی

لَيْلَتَيْنِ وَ نَحْوِ ذَلِكَ . وَقَالَ شَيْخُنَا الصَّدُوقُ ، فِيمَا أَمَلِي عَلَى

در آنچه بر

و شیخ ما صدوق

کار خیر انجام دهی مانند آن.

المشايخ في مجلس واحد من مذهب الإمامية : وَمَنْ أَحْيَا

چنین فرمود: هر که

به مذهب امامیه دیکته کرده

بزرگان در یک مجلس راجع

هَاتَيْنِ اللَّيْلَتَيْنِ بِمُذَاكِرَةِ الْعِلْمِ ، فَهُوَ أَفْضَلُ .

احیا بدارد بهتر است

بحثهای علمی

این دو شب را با

به هر صورت از این شب شروع کند به خواندن دعاها

اعمال شبهای دهم تا آخر ماه مبارک رمضان

شبهای دهه آخر ماه که از جمله آنها این دعاست که شیخ کلینی در کتاب کافی از امام صادق علیه السلام روایت کرده: که در دهه آخر ماه رمضان در هر شب بخوان:

أَعُوذُ بِجَلَالِ وَجْهِكَ الْكَرِيمِ ، أَنْ يَنْقُضِيَ عَنِّي شَهْرَ رَمَضَانَ ،

پناه می آورم به عظمت ذات کریمت، از اینکه ماه رمضان از من سپری شود،

أَوْ يَطْلُعَ الْفَجْرُ مِنْ لَيْلَتِي هَذِهِ ، وَلَكَ قَبْلِي ذَنْبٌ أَوْ تَبَعَةٌ تُعَذِّبُنِي

یا سپیده این شب طلوع کند، و از سوی من نزد تو گناهی یا نتیجه کاری مانده باشد، که مرا بر آن عذاب

عَلَيْهِ .

نمایی

کفعمی در حاشیه «بَلَدُ الْأَمِينِ» نقل کرده که امام صادق علیه السلام در هر شب از دهه آخر این ماه پس از نمازهای واجب و مستحب می خواندند:

اللَّهُمَّ اِدِّ عَنَّا حَقَّ مَا مَضَى مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ ، وَاعْفِرْ لَنَا

خدایا از ما حق آنچه را که از ماه رمضان گذشته ادا فرما، و کوتاهی ما

تَقْصِيرَنَا فِيهِ ، وَتَسَلَّمْهُ مِنَّا مَقْبُولًا ، وَلَا تُؤَاخِذْنَا بِإِسْرَافِنَا عَلَى

راز عبادت در این ماه بیاور و ماه رمضان را از ما پذیرفته تحویل گیر، و ما را از زیاده رویهای بر علیه

أَنْفُسِنَا ، وَاجْعَلْنَا مِنَ الْمَرْحُومِينَ ، وَلَا تَجْعَلْنَا مِنَ الْمَحْرُومِينَ .

خویشتن مواخذه مکن، و از رحمت شدگان قرار ده، نه از محرومان.

و فرموده: هر که این دعا را بخواند ، خدا تقصیری که در گذشته از ماه رمضان از او سر زده بیاورد ، و او را در باقیمانده ماه از گناهان بازدارد. سید ابن طاووس در کتاب «اقبال» از ابن ابی عمیر از مرزم نقل کرده: امام صادق علیه السلام

اعمال شهبای مه آخر ماه مبارک رمضان

در هر شب از دهه آخر این ماه می خواند:

اللَّهُمَّ إِنَّكَ قُلْتَ فِي كِتَابِكَ الْمُنزَّلِ : ﴿شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ

خدايا تو در كتاب نازل شدهات فرمودی: ماه رمضان، ماهی که

فِيهِ الْقُرْآنُ، هُدًى لِّلنَّاسِ، وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ ﴿﴾ ؛

قرآن برای هدایت مردم در آن نازل شده و دلایلی روشن از هدایت و تمیز دادن حق از باطل است،

فَعَظَّمْتَ حُرْمَةَ شَهْرِ رَمَضَانَ، بِمَا أَنْزَلْتَ فِيهِ (مِنَ) الْقُرْآنِ،

با نازل کردن قرآن در آن حرمتش را بزرگ شمردی،

وَخَصَّصْتَهُ بِبَلِيَّةِ الْقَدْرِ، وَجَعَلْتَهَا خَيْرًا مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ .

و آن را به شب قدر اختصاص دادی، شبی که آن راز هزار ماه بهتر قرار دادی.

اللَّهُمَّ وَهَذِهِ أَيَّامُ شَهْرِ رَمَضَانَ قَدْ انْقَضَتْ، وَكَلِيَالِيهِ قَدْ

خدايا این روزهای ماه رمضان است که گذشت، و شبهای آن است

تَصَرَّمْتَ، وَقَدْ صِرْتُ يَا إِلَهِي مِنْهُ إِلَىٰ مَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي،

که از دست رفت، من از این ماه چنان شدهام که تو از من به آن داناتری،

وَاحْصِيَ لِعَدَدِهِ مِنَ الْخَلْقِ أَجْمَعِينَ، فَاسْأَلْكَ بِمَا سَأَلْكَ بِهِ

و شماره آن را از تمام آفریدگانت شمارنده تری، در نتیجه از تو درخواست می کنم به آنچه از تو درخواست کردند

مَلَائِكَتِكَ الْمُقْرَبُونَ، وَأَنْبِيَائُكَ الْمُرْسَلُونَ، وَعِبَادُكَ

فرشتگان مقربت، و پیامبران مرسلت، و بندگان

الصَّالِحُونَ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تَفُكَّ

شایسته ات، این که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی، و وجودم را

رَقَبَتِي مِنَ النَّارِ، وَتُدْخِلْنِي الْجَنَّةَ بِرَحْمَتِكَ، وَأَنْ تَتَفَضَّلَ عَلَيَّ

از آتش آزاد کنی، و به رحمتت به بهشتم وارد نمایی، و به عفو و کرمت

بِعَفْوِكَ وَكَرَمِكَ، وَتَتَقَبَّلَ تَقَرُّبِي، وَتَسْتَجِيبَ دُعَائِي، وَمَنْ

بر من تفضل آری، و نزدیک جویی ام را بپذیری، و دعایم را به اجابت رسانی، و به

عَلَيَّ بِالْأَمْنِ يَوْمَ الْخَوْفِ، مِنْ كُلِّ هَوْلٍ أَعَدَدْتَهُ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ .

امان دادم در روز وحشت، از هر هراسی که برای قیامت آماده ساخته ای بر من منت نهدی،

اعمال شهبازی به آخر ماه مبارک رمضان

إِلَهِي وَاعُوذُ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ ، وَبِجَلَالِكَ الْعَظِيمِ ، أَنْ يَنْقُضِي

خدایا به ذات کریم و به جلال و بزرگت پناه می آورم، از اینکه

أَيَّامُ شَهْرِ رَمَضَانَ وَلِيَالِيهِ ، وَلَكَ قِبَلِي تَبَعَةٌ أَوْ ذَنْبٌ تُؤَاخِذُنِي

روزها و شبهای ماه رمضان سپری گردد، و برای من نزد تو نتیجه کاری یا گناهی باشد که مرا به سبب آن مؤاخذه کنی،

بِهِ ، أَوْ خَطِيئَةٌ تُرِيدُ أَنْ تَقْتَصِبَهَا مِنِّي ، لَمْ تَغْفِرْهَا لِي . سَيِّدِي

یا خطایی که بخواهی انتقامش را از من بگیری، و مرا در آنها نیامرزیده باشی، ای آقای من،

سَيِّدِي سَيِّدِي ، أَسْأَلُكَ يَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ، إِذْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ، إِنْ

ای آقای من، ای آقای من از تو می خواهم ای که معبودی جز تو نیست، آنگاه که معبودی جز تو نبود، اگر

كُنْتَ رَضِيْتَ عَنِّي فِي هَذَا الشَّهْرِ ، فَازِدْ عَنِّي رِضًا ، وَإِنْ

در این ماه از من خشنود بوده ای، بر خشنودیت از من بیفزاه، و اگر

لَمْ تَكُنْ رَضِيْتَ عَنِّي ، فَمِنْ الْآنَ فَارِضْ عَنِّي ؛ يَا أَرْحَمَ

خشنود نبوده ای از هم اکنون از من خشنود شو ای مهربان ترین

الرَّاحِمِينَ ، يَا اللَّهُ يَا أَحَدًا يَا صَمَدًا ، يَا مَنْ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ، وَلَمْ يَكُنْ

مهربانان، ای خدا، ای یکتا، ای بی نیاز، ای که نزاییده و زاده نشد، و احدی

لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ . وَ بَسِيَارٌ بَكَوْا : يَا مُلَيْنَ الْحَدِيدِ لِداوودَ عَلَيْهِ

برایش همتا نبود. ای نرم کننده آهن برای داود

السَّلَامُ ، يَا كَاشِفَ الضُّرِّ وَالْكَرْبِ الْعِظَامِ ، عَنِ أَيُّوبَ عَلَيْهِ

(درود بر او)، ای بردارنده بدحالی و بلاهای بزرگ از ایوب

السَّلَامُ ؛ أَيُّ مُفَرِّجٍ هَمِّ يَعْقُوبَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، أَيُّ مُنْفِسِ غَمِّ

(درود بر او)، ای از بین برنده اندوه شدید یعقوب (درود بر او)، ای زایل کننده غم

يُوسُفَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، كَمَا أَنْتَ

یوسف (درود بر او)، درود فرست بر محمد و خاندان محمد، چنان که تو

أَهْلُهُ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ ؛ وَافْعَلْ بِي مَا أَنْتَ أَهْلُهُ ،

سزاواری که درود فرستی بر جمله آنان، و با من چنان کن که تو شایسته آنی

وَلَا تَفْعَلْ بِي مَا أَنَا أَهْلُهُ .

نه چنان که من سزاوار آنم.

اعمال شب بیست و یکم ماه مبارک رمضان

و از جمله این دعاها دعایی است که در کتاب «کافی» به صورت روایت مستند، و در کتاب «مقنعه» و «مصباح» بدون ذکر سند نقل شده: که در شب اول از دهه سوم، یعنی در شب بیست و یکم بخوان:

يَا مُوَلِّجَ اللَّيْلِ فِي النَّهَارِ، وَمُوَلِّجَ النَّهَارِ فِي اللَّيْلِ، وَمُخْرِجَ الْحَيِّ

ای وارد کننده شب و روز، و وارد کننده روز و شب، و بیرون آورنده زنده

مِنَ الْمَيِّتِ، وَمُخْرِجَ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ؛ يَا رَازِقَ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ

از مرده، و بیرون آورنده مرده از زنده، ای روزی دهنده بی حساب

حِسَابٍ، يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ، يَا اللَّهُ يَا رَحِيمُ، يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ، لَكَ

به هر که خواهی، ای خدا، ای مهربان، ای خدا، ای بخشنده، ای خدا، ای خدا، ای خدا، برای

الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى، وَالْأَمْثَالَ الْعُلْيَا، وَالْكَبْرِيَاءُ وَالْآلَاءُ، أَسَأَلُكَ

نامهای نیکوتر، و نمونه‌های برتر و بزرگمنشی و نعمتها، از تو می‌خواهم

أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تَجْعَلَ اسْمِي فِي هَذِهِ

بر محمد و خاندان محمد درود فرستی، و قرار دهی نامم را در این

الَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ، وَرُوحِي مَعَ الشَّهَدَاءِ، وَإِحْسَانِي فِي عِلِّيِّينَ،

شب از گروه سعادت‌مندان، و روحم را با شهیدان، و نیکوکاری‌ام را در بلندترین مقام بهشت،

وَأَسْأَلُكَ مَغْفُورَةً، وَأَنْ تَهَبَ لِي يَقِينًا تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي، وَآيْمَانًا

و بدکاری‌ام را آمرزیده، و بر من یقینی ببخشی که دلم همراه آن باشد، و ایمانی

يُذْهِبُ الشَّكَّ عَنِّي، وَتُرْضِيَنِي بِمَا قَسَمْتَ لِي؛ وَآتِنَا فِي الدُّنْيَا

که دودلی را از من بردارد، و خشنودم نمایی به آنچه نصیبم کردی، و ما را در دنیا

حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ الْحَرِيقِ؛

و آخرت پاداش نیکو عنایت کن، و از آتش سوزان حفظ فرما،

وَارْزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ وَشُكْرَكَ، وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ وَالْإِنَابَةَ،

و در این شب ذکر و شکر و رغبت به سویت، و توبه

اعمال شب بیست و یکم ماه مبارک رمضان

والتَّوْفِيقَ لِمَا وَفَّقْتَ لَهُ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ ، عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ

و توفیق آنچه که محمد و خاندان محمد (درود خدا بر او و ایشان) را به آن موفق نمودی

السَّلَامُ.

نصیب من فرما.

بقیه اعمال شب بیست و یکم: کفعمی از سید ابن باقی نقل

کرده که در شب بیست و یکم بخوان:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَاقْسِمِ لِي حِلْمًا يَسُدُّ عَنِّي

خدایا بر محمد و خاندان محمد درود فرست، و آن چنان بردباری روزی من گردان که

بَابِ الْجَهْلِ ، وَهْدِي تَمُنُّ بِهِ عَلَيَّ مِنْ كُلِّ ضَلَالَةٍ ، وَغَنِّي تَسُدُّ بِهِ

در نادانی را به روی من ببندد، و هدایتی که رهیدن از هر گمراهی را به وسیله آن بر من منت نهی، و ثروتی

عَنِّي بِابِ كُلِّ فَقْرٍ ، وَقُوَّةَ تَرُدُّ بِهَا عَنِّي كُلَّ ضَعْفٍ ، وَعِزًّا

که در هر فقری را به سبب آن بر من ببندی، و نیرویی که به آن هرگونه ضعفی را از من برگیری، و عزتی

تُكْرِمُنِي بِهِ عَنِ كُلِّ ذُلٍّ ، وَرَفْعَةً تَرْفَعُنِي بِهَا عَنِ كُلِّ ضِعْفَةٍ ، وَآمِنًا

که مرا به آن از هر خواری اکرام نمایی، و مرتبه بلندی که مرا به آن از هر افتادنی بلند گردانی، و امنیتی

تَرُدُّ بِهِ عَنِّي كُلَّ خَوْفٍ ، وَعَافِيَةً تَسْتُرُنِي بِهَا عَنِ كُلِّ بَلَاءٍ ،

که به آن هر ترسی را از من دور سازی، و سلامتی کاملی که مرا به آن از هر بلایی بیوشانی،

وَعِامًا تَفْتَحُ لِي بِهِ كُلَّ يَقِينٍ ، وَيَقِينًا تُذْهِبُ بِهِ عَنِّي كُلَّ شَكٍّ ،

و دانشی که به آن در هر یقینی را به رویم بگشایی، و یقینی که به آن هر شکی را از من برطرف سازی،

وَدُعَاءً تَبْسُطُ لِي بِهِ الْإِجَابَةَ فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ ، وَفِي هَذِهِ السَّاعَةِ ،

و دعایی که به آن سفره اجابت را در امشب و در این ساعت بگسترانی

السَّاعَةَ السَّاعَةَ السَّاعَةَ ؛ يَا كَرِيمُ ، وَخَوْفًا تَنْشُرُ لِي بِهِ كُلَّ

همین ساعت، همین ساعت، همین ساعت ای کریم، و ترسی که به آن هرگونه

رَحْمَةٍ ، وَعِصْمَةً تَحُولُ بِهَا بَيْنِي وَبَيْنَ الذُّنُوبِ ، حَتَّى أُفْلِحَ بِهَا

رحمتی را برابم پخش کن، و بازدارنده‌ای که بین من و گناهانم پرده شود، تا به سبب آن

اعمال شب بیست و یکم ماه مبارک رمضان

عِنْدَ الْمُعْصَمِينَ عِنْدَكَ؛ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

به حق مهربانی ات ای مهربان ترین مهربانان.

نزد معصومین به درگاهت رستگار شوم،

روایت شده: که حماد بن عثمان در شب بیست و یکم بر امام صادق علیه السلام وارد شد، حضرت پرسید: غسل کرده‌ای؟ عرض کرد: آری، فدایت شوم، پس حضرت حصیری خواست و حماد را به نزدیک خود طلبید و مشغول نماز شد و پیوسته نماز خواند و حماد هم در کنار حضرت نماز می‌خواند، تا از نمازهای خود فارغ شدند، آنگاه امام صادق علیه السلام دعا کرد و حماد آمین گفت، تا سپیده دمید، سپس آن حضرت اذان و اقامه گفت و بعضی از خدمتکاران خود را خواست و جلو ایستاد و نماز صبح خواند، در رکعت اول پس از سوره «حمد» سوره «قدر» و در رکعت دوم بعد از سوره «حمد» سوره «توحید» را قرائت کرد و بعد از نماز مشغول تسبیح و تحمید و تقدیس و ثنای حق و صلوات بر پیامبر و دعا برای مردان و زنان مؤمن و مسلمان شد، سپس سر به سجده گذاشت و به اندازه یک ساعت به جز صدای تنفس صدایی از آن حضرت شنیده نشد، پس از آن این دعا را خواند: «لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَالْأَبْصَارِ» تا آخر دعا که در کتاب «اقبال» آمده است.

اعمال شب بیست و یکم ماه مبارک رمضان

شیخ کلینی روایت کرده که امام باقر علیه السلام در شبهای بیست و یکم و بیست و سوم تا نیمه شب دعا می خواند ، و پس از آن شروع به خواندن نماز می کرد. آگاه باش که در هر شب از شبهای این دهه غسل مستحب است. روایت شده حضرت رسول صلی الله علیه و آله در هر شب این دهه غسل می کرد. و نیز اعتکاف در این دهه استحباب و فضیلت بسیار دارد و بهترین اوقات برای اعتکاف این دهه است و روایت شده که اعتکاف در این دهه برابر دو حج و دو عمره ثواب دارد. «بنای رسول خدا صلی الله علیه و آله این بود ، که چون دهه آخر ماه رمضان می شد ، در مسجد اعتکاف می کرد ، چادری موین برای آن حضرت می زدند و آن جناب کمر عبادت را محکم می بست و بستر خواب را به هم می پیچید» و آگاه باش که در چنین شبی در سال چهارم شهادت مولایمان حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام واقع شد و در این شب غصه های آل محمد علیهم السلام و شیعیانش تازه می شود و روایت شده که در آن شب مانند شب شهادت امام حسین علیه السلام سنگی از روی زمین برداشته نشد ، مگر آنکه زیر آن خون تازه بود. شیخ مفید فرموده: در این شب صلوات بسیار فرست و در نفرین بر ستم کنندگان به آل محمد علیهم السلام و لعن فرستادن

اعمال شب بیست و دوم ماه مبارک رمضان

بر قاتل امیرالمؤمنین علیه السلام سعی و کوشش کن. روز بیست و یکم روز شهادت حضرت امیر المؤمنین علیه السلام است و خواندن زیارت آن جناب مناسب است و همچنین کلماتی که در چنین روزی خضر به زبان آورده، که به منزله زیارت آن حضرت در این روز است، و آن کلمات در کتاب «هدیه الزائر» ذکر شده است.

دعای شب بیست و دوم: یا سَالِحِ النَّهَارِ مِنَ اللَّيْلِ فَإِذَا نَحْنُ

ای برکننده روز از قامت شب، پس به ناگاه مادر

مُظْلَمُونَ ، وَمُجْرِي الشَّمْسِ لِمُسْتَقَرِّهَا بِتَقْدِيرِكَ ؛ يَا عَزِيزُ

تاریکی در آییم، و روان کننده خورشید در جایگاهش به تقدیرت، ای توانا،

يَا عَلِيمُ ، وَمُقَدِّرَ الْقَمَرِ مَنَازِلَ ، حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ ؛

ای دانایان، و اندازه ده ماه در منازل فلکی، تا چون شاخه خرما رسیده خشکیده برگردد،

يَا نَوْرَ كُلِّ نَوْرٍ ، وَمُنْتَهَىٰ كُلِّ رَغْبَةٍ ، وَوَلِيَّ كُلِّ نِعْمَةٍ ؛ يَا اللَّهُ

ای نور هر نور، و منتهای هر شوق، و سرچشمه هر نعمت، ای خدا،

يَا رَحْمَنُ ، يَا اللَّهُ يَا قُدُّوسُ ، يَا أَحَدًا يَا وَاحِدًا يَا فَرْدُ ، يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ

ای بخشنده، ای خدا، ای قدوس، ای یگانه، ای یکتا، ای بی همتا، ای خدا، ای خدا،

يَا اللَّهُ ، لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ ، وَالْأَمْثَالُ الْعُلْيَا ، وَالْكَبْرِيَاءُ

ای خدا، نامهای نیکوتر و نمونه‌های والاتر و بزرگمنشی و نعمتها

وَالْآلَاءُ ، أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ ، وَأَنْ تَجْعَلَ

برای توست، از تو می‌خواهم بر محمد و اهل بیتش درود فرستی، و قرار دهی

اسْمِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ ، وَرُوحِي مَعَ الشُّهَدَاءِ ،

نامم را در این شب در گروه سعادت‌مندان، و روحم را با شهیدان

وَإِحْسَانِي فِي عِلِّيِّينَ ، وَإِسَاءَتِي مَغْفُورَةً ، وَأَنْ تَهَبَ لِي يَقِينًا

و کردار نیکم را در بلندمرتبه‌ترین درجه بهشت، و بدکاری‌ام را آمرزیده، و یقینی بر من بخشی که

اعمال شب بیست و سوم ماه مبارک رمضان

تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي ، وَإِيْمَانًا يُذْهِبُ الشَّكَّ عَنِّي ، وَتُرْضِيَنِي بِمَا

دلم همراه آن باشد، و ایمانی که دودلی را از من برطرف کند، و خوشنودی به آنچه

قَسَمْتَ لِي ؛ وَآتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً ، وَقِنَا

نصیبم نمودی، و به ما در دنیا و آخرت نیکویی عنایت کن، و از عذاب

عَذَابِ النَّارِ الْحَرِيقِ ؛ وَارْزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ وَشُكْرَكَ ،

آتش سوزان نگاه دار، و در این شب ذکر و شکر

وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ وَالْإِنَابَةَ ، وَالتَّوْفِيقَ لِمَا وَقَّعْتَ لَهُ مُحَمَّدًا وَآلَ

و رغبت به سوی خود، و توبه و توفیق به آنچه که محمد و خاندان محمد - درود خدا

مُحَمَّدٍ ، عَلَيْهِمُ السَّلَامُ .

بر آنان - را به آن موفق نمودی روزی ام فرما.

بقیه اعمال شب بیست و سوم: این شب از دو شب قدر گذشته افضل است ، و از احادیث بسیار استفاده می شود ، که شب قدر همین شب است ، و این شب شب جهنی است یعنی شبی است که دعاها در آن اجابت می شود ، و در این شب تمام کارها بر پایه حکمت الهی مقدر می گردد ، و برای این شب غیر از اعمالی که با دو شب قدر گذشته مشترک است چند عمل دیگر است: اوّل: خواندن سوره «عَنكَبُوت» و «رُوم» که امام صادق علیه السلام سوگند یاد کردند که خواننده این دو سوره در این شب از اهل بهشت خواهد بود. دوّم: خواندن سوره «حم دُخان». سوّم: هزار مرتبه خواندن سوره «قَدْر». چهارم: محمد بن عیسی به سند خود از امامان صالح

اعمال شب بیست و سوم ماه مبارک رمضان

علیه السلام روایت کرده که فرمودند: در شب بیست و سوم از ماه رمضان این دعا را به دفعات بخوان، در حال سجود و قیام و قعود. و بر هر حالی که هستی در تمام ماه، و در طول حیات تا جایی که ممکن باشد، و هر زمانی که به یادت آید. بعد از ستایش پروردگار به بزرگواری، و فرستادن صلوات بر پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ می گویی:

«اللَّهُمَّ كُنْ لَوْلِيَّكَ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ، وَبجای فلان بن فلان بگو:

خدا یا برای ولی ات باش فلان بن فلان

الْحُجَّةِ بْنِ الْحَسَنِ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَعَلَى آبَائِهِ، فِي هَذِهِ

حجت بن الحسن که درودهایت بر او و پدرانش باد، در این

السَّاعَةِ، وَفِي كُلِّ سَاعَةٍ، وَلِيًّا وَحَافِظًا، وَقَائِدًا وَنَاصِرًا، وَدَلِيلًا

ساعت، و در هر ساعت سرپرست و نگهبان و پیشوا و یاور و راهنما

وَعَيْنًا، حَتَّى تُسْكِنَهُ أَرْضَكَ طَوْعًا، وَتُمَتِّعَهُ فِيهَا طَوِيلًا.

و دیده بان (باش) تا او را با رغبت مردم در زمینت سکونت دهی، و زمانی طولانی بهره مندش سازی

و همچنین می خوانی: يَا مُدَبِّرَ الْأُمُورِ، يَا بَاعِثَ مَنْ فِي

ای تدبیرگر امور، ای برانگیزنده مرده های

الْقُبُورِ، يَا مُجْرِيَ الْبُحُورِ، يَا مُلَيِّنَ الْحَدِيدِ لِداوودَ، صَلَّى عَلَى

در گور، ای روان کننده دریاها، ای نرم کننده آهن برای داود، بر محمد

مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَافْعَلْ بِي كَذَا وَكَذَا. وَبِه جَاي «كَذَا وَ

و خاندان محمد درود فرست و با من چنین و چنان کن.

كَذَا» حَاجَاتِ خُودِ رَا بَخُوَاهِدْ، وَبِگُوِيْد: اَللَّيْلَةَ اَللَّيْلَةَ! وَدِسْتَهَاي

امشب، امشب

اعمال شب بیت و سوم ماه مبارک رمضان

خود را در وقت خواندن «یا مُدَبِّرَ الْأُمُورِ» تا آخر به سوی آسمان بردار. و این دعا را در حال رکوع و سجود و ایستاده و نشسته بخوان، و آن را تکرار کن، و در شب آخر ماه رمضان هم بخوان. پنجم: بخواند:

اللَّهُمَّ امدُدْ لِي فِي عُمُرِي ، وَأَوْسِعْ لِي فِي رِزْقِي ، وَأَصِحِّحْ لِي

خدایا عمرم را طولانی گردان، و روزی‌ام را وسعت بخش، و بدنم را

جِسْمِي ، وَبَلِّغْنِي أَمَلِي ، وَإِنْ كُنْتُ مِنَ الْأَشْقِيَاءِ ، فَامْحُنِي

تندرست بدار، و به آرزویم برسان، و اگر در زمره بد فرجامان هستم، مرا از آن

مِنَ الْأَشْقِيَاءِ ، وَاکْتُبْنِي مِنَ السُّعْدَاءِ ، فَإِنَّكَ قُلْتَ فِي كِتَابِكَ

گروه محو کن، و در گروه سعادت‌مندان ثبت فرما، که تو در کتاب

الْمُنْزَلِ ، عَلَى نَبِيِّكَ الْمُرْسَلِ ، صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ: ﴿يَمْحُو اللَّهُ

فرو فرستاده به پیامبر مرسلت (درود تو بر او و خاندانش) فرمودی: خدا محو می‌کند

مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ ، وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ﴾ . ششم بخواند: اللَّهُمَّ

آنچه را بخواهد و ثبت می‌نماید آنچه را اراده کند و کتاب جامع نزد اوست. خدایا

اجْعَلْ فِيمَا تَقْضَى وَفِيمَا تُقَدِّرُ ، مِنَ الْأَمْرِ الْمَحْتَمِ ، وَفِيمَا تَفْرُقُ مِنْ

قرار ده در آنچه حکم می‌کنی، و مقدر می‌نمایی، از فرمان حتمی، در آنچه از کار

الْأَمْرِ الْحَكِيمِ ، فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ، مِنَ الْقَضَاءِ الَّذِي لَا يُرَدُّ

حکیمانه جدا می‌سازی در شب قدر، از حکمی که بازگشت نپذیرد،

وَلَا يُبَدَّلُ ، أَنْ تَكْتُبَنِي مِنْ حُجَّاجِ بَيْتِكَ الْحَرَامِ ، فِي عَامِي هَذَا ،

و تغییر نیابد، اینکه مراد از این سال از حاجیان خانه محترمت بنویسی،

الْمَبْرُورِ حَجَّتِهِمْ ، الْمَشْكُورِ سَعْيِهِمْ ، الْمَغْفُورِ ذُنُوبِهِمْ ، الْمَكْفَرِ

حاجیانی که حجتشان پذیرفته، و سعیشان قبول افتاده، و گناهانشان آمرزیده گشته، و بدیهایشان

عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ ، وَاجْعَلْ فِيمَا تَقْضَى وَتُقَدِّرُ ، أَنْ تُطِيلَ عُمُرِي

محو شده است، و قرار ده در آنچه فرمان می‌دهی و مقدر می‌نمایی که عمرم را طولانی گردانی،

اعمال شب بیت و سوم ماه مبارک رمضان

وَتُوسِّعَ لِي فِي رِزْقِي . هفتم: دعایی را که در کتاب «اقبال»

و در روزی ام وسعت بخشی.

آمده است بخواند: يَا بَاطِنًا فِي ظُهُورِهِ ، وَيَا ظَاهِرًا فِي بُطُونِهِ ،

ای پنهان در حال آشکار بودنش، و ای آشکار در حال پنهان بودنش

وَيَا بَاطِنًا لَيْسَ يَخْفَى ، وَيَا ظَاهِرًا لَيْسَ يُرَى ؛ يَا مَوْصُوفًا

و ای پنهانی که مخفی نمی شود، و ای آشکاری که دیده نمی شود، و ای به وصف آمده ای

لَا يَبْلُغُ بِكَيْنُونَتِهِ مَوْصُوفٌ ، وَلَا حَدٌّ مَحْدُودٌ ، وَيَا غَائِبًا

که هیچ ممکنگی به حقیقتش نمی رسد و هیچ حد بسته ای به او احاطه پیدا نمی کند، و ای غایب

(غَائِبٌ) غَيْرَ مَفْقُودٍ ، وَيَا شَاهِدًا (شَاهِدٌ) غَيْرَ مَشْهُودٍ يُطَلَّبُ

گم نشده، ای حاضری که مشهود نیست، تا آنکه جستجو شود

فِيصَابٌ ، وَلَمْ يَخُلْ مِنْهُ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَا بَيْنَهُمَا طَرَفَةً

و او را بیابند، آسمانها و زمین و آنچه بین آنهاست، به اندازه چشم برهم زدن

عَيْنٍ ، لَا يُدْرِكُ بِكَيْفٍ ، وَلَا يُؤَيِّنُ بَيْنَ وَلَا بِحَيْثٍ ؛ أَنْتَ نَوْرٌ

از او خالی نیست، به کیفیتی معین دانسته نمی شود و محدود به مکان و جهت نمی گردد، تویی روشنایی

النَّورِ ، وَرَبُّ الْأَرْبَابِ ، أَحَطَّتْ بِجَمِيعِ الْأُمُورِ ؛ سُبْحَانَ مَنْ

نور، پروردگار پروردگان، به همه امور احاطه کرده ای، منزّه است آن که

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ ، وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ؛ سُبْحَانَ مَنْ هُوَ

چیزی همانندش نیست، و او شنوا و بیناست، منزّه است آن که دارای این

هَكَذَا ، وَلَا هَكَذَا غَيْرُهُ .

صفات است و برای غیر او چنین صفاتی نیست

سپس آنچه را می خواهی از خدا طلب کن. هشتم: غیر از

غسل اوّل شب ، غسلی هم در آخر شب انجام دهد. بدان

که برای غسل و شب زنده داری این شب و زیارت امام

حسین علیّه السلام ، و صد رکعت نماز ، فضیلت بسیار نقل شده

اعمال شب بیت و سوم ماه مبارک رمضان

است ، و انجام این اعمال مورد تأکید است. شیخ طوسی در کتاب «تهذیب» از ابو بصیر از امام صادق علیه السلام روایت کرده که آن حضرت فرمود: در شبی که امید می رود شب قدر باشد ، صد رکعت نماز بخوان در هر رکعت پس از سوره «حمد» ده مرتبه سوره «توحید» را قرائت کن ، گفتم: فدایت شوم ، اگر ایستاده قدرت نداشته باشم چه؟ فرمود نشسته بخوان ، گفتم اگر نتوانم ؛ فرمود: به همان حالی که در بسترت به پشت خوابیده ای این نماز را بخوان. از کتاب «دعائم الإسلام» روایت شده که رسول خدا صلی الله علیه و آله در دهه آخر ماه رمضان بستر خود را جمع می کرد ، و برای عبادت کمر همّت را محکم می بست ، و در شب بیست و سوم اهل خود را بیدار می کرد ، و آنهایی را که خواب در ربوده بود ، به رویشان آب می پاشید ، و حضرت فاطمه علیها السلام در این شب اجازه نمی داد احدی از اهلش بخوابد ، و خواب آنها را به کمی طعام علاج می فرمود ، و آنها را با خواباندن در روز برای بیداری و احیای شب آماده می کرد ، و می فرمود: محروم کسی است که از خیر این شب محروم بماند. روایت شده که امام صادق علیه السلام به بیماری سختی دچار شده بود ، وقتی شب بیست و سوم ماه رمضان رسید ، به خدمتکارانش

اعمال شب بیت و سوم ماه مبارک رمضان

دستور داد او را به مسجد بردند ، و تا صبح در مسجد بود .
 علامه مجلسی (ره) فرموده است هر قدر که خواندن قرآن
 ممکن باشد ، در این شب خوانده شود ، و دعاهای صحیفه
 کامله (سجادیه) ، به ویژه دعای مکارم الاخلاق ، و دعای
 توبه قرائت گردد ، و روزهای این شبها را نیز باید حرمت
 نهاد ، و به عبادت و تلاوت قرآن به سر آورد ، زیرا در
 احادیث معتبر آمده است که روز قدر در فضیلت همانند
 شب قدر است .

دعای شب بیست و سوم: يَا رَبِّ لَيْلَةَ الْقَدْرِ وَجَاعِلَهَا خَيْرًا مِنْ

و قرار دهنده آن بهتر

ای پروردگار شب قدر،

أَلْفِ شَهْرٍ ، وَرَبِّ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ ، وَالْجِبَالِ وَالْبَحَارِ ، وَالظُّلَمِ

و تاریکیها

و دریاها،

و کوهها

و روز،

و پروردگار شب

از هزار ماه،

وَالْأَنْوَارِ ، وَالْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ ؛ يَا بَارِيُّ يَا مُصَوِّرُ ، يَا حَنَّانُ

و روشناییها،

و زمین،

و آسمان،

ای پدیدآورنده،

ای صورت بخش،

ای عطا کننده،

يَا مَنَّانُ ، يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ ، يَا اللَّهُ يَا قَيُّوْمُ ، يَا اللَّهُ يَا بَدِيعُ ، يَا اللَّهُ

ای نعمت ده،

ای خدا،

ای بخشنده،

ای خدا،

ای به خود پاینده،

ای خدا،

ای نو آفرین،

ای خدا،

ای خدایا،

ای خدایا،

ای خدایا،

ای خدایا،

يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ ، لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى ، وَالْأَمْثَالُ الْعُلْيَا ، وَالْكَبْرِيَاءُ

ای خدا،

ای خدا،

ای خدا،

ای خدا،

ای خدا،

ای خدا،

وَالْآلَاءُ ، أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَأَنْ تَجْعَلَ

از آن توست،

از تو درخواست می کنم

که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی،

و قرار دهی

و قرار دهی

و قرار دهی

اسْمِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ ، وَرُوحِي مَعَ الشُّهَدَاءِ ،

در این شب نامم

را در زمره سعادت‌مندان،

و روحم را

با شهیدان،

با شهیدان،

با شهیدان،

اعمال شب بیست و چهارم ماه مبارک رمضان

وَإِحْسَانِي فِي عِلِّيِّينَ ، وَإِسَاءَتِي مَغْفُورَةً ، وَأَنْ تَهَبَ لِي يَقِينًا

و نیکو کاری ام را در بلند مرتبه ترین درجه بهشت، و گناهم را آمرزیده، و بخششی بر من یقینی

تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي ، وَإِيمَانًا يُذْهِبُ الشَّكَّ عَنِّي ، وَتَرْضِيَنِي بِمَا

که دلم با آن همراه باشد، و ایمانی که شک را از من زدوده گرداند، و خوشنودی به آنچه

قَسَمْتَ لِي ؛ وَآتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً ، وَقِنَا

نصیب نموده ای، و ما را در دنیا و آخرت پاداش نیکو عنایت فرما، و از

عَذَابِ النَّارِ الْحَرِيقِ ؛ وَارْزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ وَ شُكْرَكَ ،

عذاب آتش سوزان حفظ کن، و در این شب ذکر و شکر خویش

وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ وَالْإِنَابَةَ وَالتَّوْبَةَ ، وَالتَّوْفِيقَ لِمَا وَفَّقْتَ لَهُ

و رغبت به سوی خود، و بازگشت و توبه روزی ام فرما، و به آنچه محمد و خاندان

مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ ، عَلَيْهِمُ السَّلَامُ .

محمد (درود خدا بر آنان باد) را به آن موفق کردی توفیق ده.

دَعَايَ شَبِّ بَيْسْتِ وَچهارم: يَا فَالِقَ الْإِصْبَاحِ وَجَاعِلَ اللَّيْلِ

ای شکافنده روشنی سپیده از شب و قرار دهنده شب

سَكَنًا ، وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ؛ يَا عَزِيزُ يَا عَلِيمُ ، يَا ذَا الْمُنِّ

برای آرامش، و آفتاب و ماه برای حساب زمان، ای توانا، ای دانا، ای صاحب

وَالطَّوْلِ ، وَالقُوَّةِ وَالْحَوْلِ ، وَالْفَضْلِ وَالْإِنْعَامِ ، وَالْجَلَالِ

نعمت و عطا و قوت و قدرت و فضل و نعمت بخششی، و بزرگی

وَالْإِكْرَامِ ؛ يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ ، يَا اللَّهُ يَا فَرْدُ يَا وَتَرُ ، يَا اللَّهُ يَا ظَاهِرُ

و بزرگواری، ای خدا، ای مهربان، ای خدا، ای یگانه، ای تنها، ای خدا، ای آشکار،

يَا بَاطِنُ ، يَا حَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ، لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى ، وَالْأَمْثَالُ

ای نهان، ای زنده، معبودی جز تو نیست نامهای نیکوتر، و نمونه های

الْعُلْيَا ، وَالْكِبْرِيَاءُ وَالْأَلَاءُ ، أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ

برتر و بزرگمنشی و نعمتها از آن توست، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان

مُحَمَّدٍ ، وَأَنْ تَجْعَلَ اسْمِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ ، وَرُوحِي مَعَ

محمد درود فرستی، و اینکه قرار دهی در این شب نام مرا از سعادتمندان، و روحم را با

اعمال شب بیت و پنجم ماه مبارک رمضان

الشُّهَدَاءِ ، وَاحْسَانِي فِي عِلِّيِّينَ ، وَاسْأَلْتِي مَغْفُورَةً ، وَأَنْ تَهَبَ

شهیدان، و نیکوکاری ام را در بلندمرتبه ترین درجه بهشت، و گناهانم را آمرزیده، و به من ببخشی

لِي يَقِينًا تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي ، وَإِيمَانًا يَذْهَبُ بِالشَّكِّ عَنِّي ، وَرِضًا بِمَا

باوری که قلبم همراه آن باشد، و یقینی که شک را از من برطرف سازد، و خشنودی

قَسَمْتَ لِي ؛ وَآتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً ، وَقِنَا

به آنچه نصیبم نمودی، و در دنیا و آخرت و پاداش نیکو به ما عنایت فرما و از

عَذَابِ النَّارِ الْحَرِيقِ ؛ وَارْزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ وَشُكْرَكَ ،

عذاب آتش سوزان ما را حفظ کن، و در این شب ذکر و شکر خویش

وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ وَالْإِنَابَةَ وَالتَّوْبَةَ ، وَالتَّوْفِيقَ لِمَا وَفَّقْتَ لَهُ

و رغبت به سوی خود و بازگشت و توبه روزی ام کن، و به آنچه محمد و خاندان محمد

مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ ، صَلِّوْا تَكْ عَلَيَّ وَعَلَيْهِمْ .

را که درودت بر او و بر ایشان باد بر آن موفق کردی توفیقم ده.

دَعَايَ شَبِّ بَيْسْتِ وَپَنْجَمِ : يَا جَاعِلَ اللَّيْلِ لِبَاسًا ، وَالنَّهَارِ مَعَاشًا ،

ای قراردهنده شب را جامه روز، و روز را مایه کسب روزی

وَالْأَرْضِ مِهَادًا ، وَالْجِبَالِ أَوْتَادًا ؛ يَا اللَّهُ يَا قَاهِرُ ، يَا اللَّهُ يَا جَبَّارُ ،

و زمین را بستر آرامش، و کوهها را میخهای زمین، ای خدا، ای چیره، ای خدا، ای شکوهمند،

يَا اللَّهُ يَا سَمِيعُ ، يَا اللَّهُ يَا قَرِيبُ ، يَا اللَّهُ يَا مُجِيبُ ، يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ

ای خدا، ای شنوا، ای خدا، ای نزدیک، ای اجابت کننده ای خدا ای خدا

يَا اللَّهُ ، لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى ، وَالْأَمْثَالُ الْعُلْيَا ، وَالْكَبْرِيَاءُ

ای خدا، نامهای نیکوتر، و نمونه های برتر، و بزرگمنشی و نعمتها

وَالْأَلَاءُ ، أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَأَنْ تَجْعَلَ

از آن توست، از تو می خواهم که بر محمد و آل محمد درود فرست، و در این

اسْمِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ ، وَرُوحِي مَعَ الشُّهَدَاءِ ،

شب نامم را در شمار سعادت‌مندان و روحم را با شهیدان،

وَاحْسَانِي فِي عِلِّيِّينَ ، وَاسْأَلْتِي مَغْفُورَةً ، وَأَنْ تَهَبَ لِي يَقِينًا

و نیکوکاری ام را در بلندمرتبه ترین درجه بهشت و بدکاری ام را آمرزیده قرار دهی، و به من ببخشی یقینی که

اعمال شب بیست و ششم ماه مبارک رمضان

تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي ، وَإِيْمَانًا يَذْهَبُ بِالشَّكِّ عَنِّي ، وَرِضًا بِمَا قَسَمْتَ

قلیم با آن همراه باشد، و ایمانی که شک را از من برطرف نماید، و خوشنودی به آنچه نصیب فرمودی،

لِي ؛ وَآتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً ، وَقِنَا عَذَابَ

و در دنیا و آخرت و پاداش نیکو به ما عنایت کن، و ما را از عذاب

النَّارِ الْحَرِيقِ ؛ وَارْزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ وَشُكْرَكَ ، وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ

آتش سوزان حفظ فرما، و در این شب ذکر و شکر خویش، و رغبت به سوی خود،

وَالْإِنَابَةَ وَالتَّوْبَةَ ، وَالتَّوْفِيقَ لِمَا وَقَّعْتَ لَهُ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ ،

و بازگشت و توبه را روزی ام فرما، و به آنچه محمد و خاندان محمد (درود خدا بر آنان) را بر آن

عَلَيْهِمُ السَّلَامُ .

موفق نمودی توفیق ده.

دعای شب بیست و ششم: يَا جَاعِلَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ آيَاتِينَ ، يَا مَنْ

ای قرار دهنده شب و روز، دو نشانه، ای آن که

مَحَا آيَةَ اللَّيْلِ ، وَجَعَلَ آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً ، لَتَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْهُ

نشانه شب را محو ساخت، و نشانه روز را روشنی بخش قرار داد، تا فضل

وَرِضْوَانًا ؛ يَا مُفْصِلَ كُلِّ شَيْءٍ تَفْصِيلًا ، يَا مَا جُدُّ يَا وَهَّابٌ ،

و خوشنودیش را طلب کنند، ای جدا کننده هر چیز به دقت بسیار، ای بزرگوار، ای بخشنده،

يَا اللَّهُ يَا جَوَادُ ، يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ ، لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى ،

ای خدا، ای سخاوتمند، ای خدا ای خدا ای خدا، نامهای نیکوتر

وَالْأَمْثَالَ الْعُلْيَا ، وَالْكَبْرِيَاءُ وَالْأَلَاءُ ، أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ

و نمونه‌های برتر و بزرگمنشی و نعمتها از آن توست، از تو درخواست می‌کنم که بر

مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَأَنْ تَجْعَلَ اسْمِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ ،

محمد و خاندان محمد درود فرستی، و قرار دهی در این شب نام مرا از سعادتندان

وَرَوْحِي مَعَ الشُّهَدَاءِ ، وَإِحْسَانِي فِي عِلِّيِّينَ ، وَاسْأَلْتَنِي

و روحم را با شهیدان، و نیکوکاری ام را در بلندمرتبه‌ترین درجه بهشت

مَغْفُورَةً ، وَأَنْ تَهَبَ لِي يَقِينًا تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي ، وَإِيْمَانًا يَذْهَبُ

و گناهم را آمرزیده، و به من ببخشی یقینی که قلیم با آن همراه باشد، و باوری که

اعمال شب بیست و هفتم ماه مبارک رمضان

الشُّكَّ عَنِّي، وَتُرْضِيَنِي بِمَا قَسَمْتَ لِي؛ وَآتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً،

شک را از من زوده سازد، و خشنودی به آنچه نصیب نمودی، و در دنیا

وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ الْحَرِيقِ؛ وَارْزُقْنِي فِيهَا

و آخرت پاداش نیکو به ما عنایت فرما، و از عذاب آتش سوزان ما را حفظ کن، و در این

ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ، وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ وَالْإِنَابَةَ وَالتَّوْبَةَ، وَالتَّوْفِيقَ

شب ذکر و شکر خویش و رغبت به سویت، و بازگشت و توبه را روزی ام گردان،

لِمَا وَقَّعْتَ لَهُ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ.

و به آنچه محمد و خاندان محمد را (درود خدا بر او و ایشان) بر آن موقف نمودی توفیق ده.

شب بیست و هفتم: در آن غسل کردن وارد شده و روایت

شده است که حضرت زین العابدین عليه السلام این دعا را، در این

شب از اول تا آخر شب مکرر می خواند: اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنِي

خدایا دوری

التَّجَافِي عَنِ دَارِ الْغُرُورِ، وَالْإِنَابَةَ إِلَى دَارِ الْخُلُودِ، وَالْإِسْتِعْدَادَ

از خانه فریب، و بازگشت به خانه جاویدان، و آمادگی برای

لِلْمَوْتِ قَبْلَ حُلُولِ الْفَوْتِ.

مرگ پیش از رسیدن آن را روزی ام گردان.

دعای شب بیست و هفتم: يَا مَادَّ الظِّلِّ وَلَوْ شِئْتَ لَجَعَلْتَهُ

ای گسترزنده سایه، و اگر می خواستی آن را بی حرکت

سَاكِنًا، وَجَعَلْتَ الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا، ثُمَّ قَبَضْتَهُ [إِلَيْكَ]

می ساختی، و خورشید را بر آن راهنما قرار دادی، سپس آن را جمع کردی جمع کردنی

قَبْضًا يَسِيرًا؛ يَا ذَا الْجُودِ وَالطَّوْلِ، وَالْكَبْرِيَاءِ وَالْآلَاءِ؛ لَا إِلَهَ

آسان، ای صاحب جود و عطا و بزرگمنشی و نعمتها، معبودی جز

إِلَّا أَنْتَ، عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ، الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ؛ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ؛

تو نیست، دانای غیب و آشکار، بخشنده مهربان، معبودی جز تو نیست،

اعمال شب بیست و هشتم ماه مبارک رمضان

یا قُدّوسُ یا سَلامُ ، یا مُؤمِنُ یا مُهِمِنُ ، یا عَزیزُ یا جَبَّارُ

ای قدوس، ای سلام، ای ایمنی‌بخش، ای چیره، ای توانا، ای پرشکوه،

یا مُتَکَبِّرُ، یا اللَّهُ یا خالِقُ، یا بارئُ یا مُصَوِّرُ، یا اللَّهُ یا اللَّهُ یا اللَّهُ،

ای بزرگمنش، ای خدا، ای آفریننده، ای پدیدآورنده، ای صورت‌بخش، ای خدا، ای خدا، ای خدا،

لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى، وَالْأَمْثالُ الْعُلْيَا، وَالْكَبْرِيَاءُ وَالْأَلَاءُ،

نامهای نیکوتر، و نمونه‌های برتر، و بزرگمنشی و نعمتها از آن توست،

أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تَجْعَلَ اسْمِي فِي

از تو می‌خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی، و قرار دهی در

هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ، وَرُوحِي مَعَ الشُّهَدَاءِ، وَإِحْسَانِي فِي

این شب نامم را از سعادت‌مندان، و روحم را با شهیدان، و نیکوکاری‌ام را در

عَلَيَّيْنِ، وَإِسَاءَتِي مَغْفُورَةً، وَأَنْ تَهَبَ لِي يَقِينًا تَبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي،

بلندمرتبه‌ترین درجه بهشت، و بدکاری‌ام را آمرزیده، و به من ببخشی یقینی که قلبم با آن همراه باشد،

وَإِيْمَانًا يَذْهَبُ بِالشَّكِّ عَنِّي، وَتَرْضِيَنِي بِمَا قَسَمْتُ لِي؛ وَآتِنَا فِي

و ایمانی که شک را از من بزداید، و خشنودی به آنچه که نصیب کرده‌ای، و پاداش نیکو در

الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ الْحَرِيقِ؛

دنیا و در آخرت را به ما عنایت فرما، و ما را از عذاب آتش سوزان حفظ کن،

وَارزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ وَشُكْرَكَ، وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ وَالْإِنَابَةَ

و در این شب ذکر و شکر و رغبت به سویت، و بازگشت

وَالتَّوْبَةَ، وَالتَّوْفِيقَ لِمَا وَقَّفتَ لَهُ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ، صَلَّى اللَّهُ

و توبه را روزی‌ام فرما، و به آنچه محمد و خاندان محمد (درود خدا بر او و ایشان) را بر آن

عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ.

موفق کردی توفیقم ده.

دَعَايَ شَبِّ بَيْسْتِ وَهَشْتَمِ: يَا خازِنَ اللَّيْلِ فِي الْهَوَاءِ، وَخازِنَ

ای قراردهنده تاریکی در فضا، و قراردهنده

التَّوْرِ فِي السَّمَاءِ، وَمَناعِ السَّمَاءِ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ،

روشنایی در آسمان، و بازدارنده آسمان از اینکه بر زمین افتد، مگر به اجازه او،

اعمال شب بیت و هشتمه مبارک رمضان

وَحَابِسُهُمَا أَنْ تَزُولَا ؛ يَا عَلِيمُ يَا عَظِيمُ ، يَا غَفُورُ يَا دَائِمُ ، يَا اللَّهُ

و نگاه دارنده آسمان و زمین، از اینکه از جای پدَر روند، ای دانا، ای بزرگ، ای آمرزنده ای جاودانه، ای خدا،

يَا وَارِثُ ، يَا بَاعِثَ مَنْ فِي الْقُبُورِ ، يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ ، لَكَ

ای وارث، ای برانگیزنده مردگان در قبرها، ای خدا، ای خدا، ای خدا،

الْأَسْمَاءِ الْحُسْنَى ، وَالْأَمْثَالَ الْعُلْيَا ، وَالْكَبْرِيَاءِ وَالْآلَاءِ ، أَسْأَلُكَ

نامهای نیکوتر و نمونه‌های برتر، و بزرگمنشی، و نعمتها از آن توست، از تو می‌خواهم

أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَأَنْ تَجْعَلَ اسْمِي فِي هَذِهِ

که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی، و قرار دهی در امشب نامم

الَّيْلَةَ فِي السُّعْدَاءِ ، وَرُوحِي مَعَ الشُّهَدَاءِ ، وَإِحْسَانِي فِي عِلِّيِّينَ ،

را از سعادت‌مندان، و روحم را با شهیدان، و نیکوکاری‌ام را در بلندمرتبه‌ترین درجه بهشت،

وَإِسَاءَتِي مَغْفُورَةً ، وَأَنْ تَهَبَ لِي يَقِينًا تَبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي ، وَإِيمَانًا

و گناهانم را آمرزیده، و اینکه بخشی به من یقینی که قلبم با آن همراه باشد، و ایمانی

يُذْهِبُ الشَّكَّ عَنِّي ، وَتُرْضِيَنِي بِمَا قَسَمْتَ لِي ؛ وَآتِنَا فِي الدُّنْيَا

که شک را از من برطرف سازد، و خشنودی به آنچه که نصیب من کردی، و پاداش نیکو

حَسَنَةً ، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً ، وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ الْحَرِيقِ ؛

در دنیا و در آخرت به ما عنایت فرما، و ما را از عذاب آتش سوزان حفظ کن،

وَارْزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ وَشُكْرَكَ ، وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ وَالْإِنَابَةَ

و در این شب ذکر و شکر خویش و رغبت به سوی خود، و بازگشت و توبه را

وَالتَّوْبَةَ ، وَالتَّوْفِيقَ لِمَا وَفَّقْتَ لَهُ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ ، صَلَّى اللَّهُ

روزی‌ام کن، و به آنچه محمد و خاندان محمد (درود خدا بر او و ایشان) را بر آن

عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ .

موفق کردی توفیق‌ده.

دَعَايَ شَبِّ بَيْسَتٍ وَنَهْمٍ : يَا مُكْوَرَّ اللَّيْلِ عَلَى النَّهَارِ ، وَمُكْوَرَّ

ای پیچاننده شب بر روز، و پیچاننده

النَّهَارِ عَلَى اللَّيْلِ ، يَا عَلِيمُ يَا حَكِيمُ ، يَا رَبَّ الْأَرْبَابِ ، وَسَيِّدَ

روز بر شب، ای دانا، ای فرزانه، ای پروردگار پروردگان و آقای

اعمال شب آخر ماه مبارک رمضان

السَّادَاتِ ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ؛ يَا أَقْرَبَ إِلَيَّ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ ،

آقایان، معبودی جز تو نیست، ای نزدیک‌تر از رگ گردن به من،

يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ يَا اللَّهُ ، لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى ، وَالْأَمْثَالُ الْعُلْيَا ،

ای خدا ای خدا ای خدا، نامهای نیکوتر و نمونه‌های برتر،

وَالْكِبْرِيَاءُ وَالْأَلَاءُ ، أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ،

و بزرگمنشی و نعمتها از آن توست، از تو می‌خواهم بر محمد و خاندان محمد درود فرستی،

وَأَنْ تَجْعَلَ اسْمِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ ، وَرُوحِي مَعَ

و قرار دهی و نامم را در این شب از سعادت‌مندان، و روحم را

الشُّهَدَاءِ ، وَاحْسَانِي فِي عِلِّيِّينَ ، وَإِسَاءَتِي مَغْفُورَةً ، وَأَنْ تَهَبَ

با شهیدان، و نیکوکاری‌ام را در بلندمرتبه‌ترین درجه بهشت، و گناهم را آمرزیده، و به من ببخشی

لِي يَقِينًا تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي ، وَإِيْمَانًا يُذْهِبُ الشَّكَّ عَنِّي ، وَتُرْضِيَنِي

یقینی که قلبم با آن همراه باشد، و ایمانی که شک را از من برطرف نماید، و خشنودی

بِمَا قَسَمْتُ لِي ؛ وَآتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ، وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً ،

به آنچه نصیب کردی، و پاداش نیکو در دنیا و آخرت به ما عنایت فرما،

وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ الْحَرِيقِ ؛ وَارْزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ وَشُكْرَكَ ،

و ما را از عذاب آتش سوزان حفظ کن، و در این شب ذکر و شکر خویش

وَالرَّغْبَةَ إِلَيْكَ وَالْإِنَابَةَ وَالتَّوْبَةَ ، وَالتَّوْفِيقَ لِمَا وَفَّقْتَ لَهُ

و رغبت به سوی خود، و بازگشت و توبه را و روزی‌ام کن، و به آنچه

مُحَمَّدًا وَآلِ مُحَمَّدٍ ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ .

محمد و خاندان محمد (درود خدا بر او و ایشان) را بر آن موفق کردی توفیق‌ده.

شب آخر ماه: شب بسیار مبارکی است، و برای این شب

چند عمل وارد است: اول: غسل. دوم: زیارت امام حسین علی‌السلام.

سوم: خواندن سوره‌های «انعام» و «کهف» و «یس» و گفتن صد

مرتبه: اَسْتَغْفِرُ اللَّهَ وَآتُوبُ إِلَيْهِ. چهارم: این دعا را که

از خدا آمرزش می‌جویم و به سوی او می‌پوییم.

دُعای شب آخر و وداع ماه رمضان

شیخ کلینی از امام صادق علیه السلام روایت کرده بخواند:

اللَّهُمَّ هَذَا شَهْرُ رَمَضَانَ، الَّذِي أَنْزَلْتَ فِيهِ الْقُرْآنَ وَقَدْ تَصَرَّمٌ،

خدایا این است ماه رمضان، که قرآن را در آن نازل کردی، اینک در حال گذشتن است،

وَأَعُوذُ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ يَا رَبِّ، أَنْ يَطْلُعَ الْفَجْرُ مِنْ لَيْلَتِي

و من به ذات کریمانهات پناه می‌آورم از اینکه سپیده از این شب طلوع کند،

هَذِهِ، أَوْ يَتَصَرَّمْ شَهْرُ رَمَضَانَ، وَلَكَ قَبْلِي تَبَعَةٌ أَوْ ذَنْبٌ، تُرِيدُ

یا ماه رمضان بگذرد، و نزد تو برایم نتیجه کار ناشیست یا گناهی باشد که بخواهی مرا به سبب آن

أَنْ تُعَذِّبَنِي بِهِ يَوْمَ الْقَاكَ . پنجم: بخواند دعای «یا مُدَبِّرَ

روزی که ملاقاتت کنم عذاب نمایی.

الْأُمُورِ» را که بیان آن در اعمال شب بیست و سوم گذشت

[صفحه ۵۷۲] ششم: ماه رمضان را با دعاهای وداع، وداع

گوید، دعاهایی که شیخ کلینی و شیخ صدوق و شیخ مفید

و شیخ طوسی، و سید ابن طاووس (رضوان الله علیه) نقل

کرده‌اند، و شاید بهترین آنها دعای چهل و پنجم صحیفه

کامله باشد. سید ابن طاووس از امام صادق علیه السلام روایت

کرده که هر که در شب آخر ماه رمضان، آن ماه

شریف را وداع گفته و بگوید: اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ

خدایا این ماه را آخرین بار

صِيَامِي لِشَهْرِ رَمَضَانَ، وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ يَطْلُعَ فَجْرُ هَذِهِ اللَّيْلَةِ،

روزه‌ام در ماه رمضان قرار مده، و به تو پناه می‌آورم از اینکه سپیده این شب سرزند،

دُعای شب آخر و وداع ماه رمضان

إِلَّا وَقَدْ غَفَرْتَ لِي. پیش از آنکه سپیده بر آید ، حق تعالی

مگر اینکه مرا آمرزیده باشی.

او را بیامرزد ، و توبه و بازگشت نصیب وی کند. سید و شیخ صدوق از جابر بن عبد الله انصاری روایت کرده‌اند که در جمعه آخر ماه رمضان خدمت رسول خدا ﷺ رسیدم ، چون نظر آن حضرت بر من افتاد ، فرمود: ای جابر این آخرین جمعه از ماه رمضان است ، پس آن را وداع کن و بگو:

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْهُ آخِرَ الْعَهْدِ مِنْ صِيَامِنَا إِيَّاهُ ، فَإِنْ جَعَلْتَهُ

خدایا این ماه را آخرین بار روزه ما در ماه رمضان قرار مده، اگر قرار داده‌ای

فَاجْعَلْنِي مَرْحُومًا ، وَلَا تَجْعَلْنِي مَحْرُومًا. به راستی هر که این

پس مرا رحمت شده بدار، نه محروم از رحمت.

دعا را در این روز بخواند به یکی از دو خصلت نیکو ظفر یابد: یا رسیدن به ماه رمضان آینده ، یا آمرزش خدا و رحمت بی‌انتهای او. سید ابن طاووس و کفعمی از حضرت رسول ﷺ روایت کرده‌اند که فرمود: هر که در شب آخر ماه رمضان ده رکعت نماز به صورت دو رکعت بخواند ، در هر رکعت سوره «حمد» را یک بار ، و «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» را ده بار ، و در هر یک از رکوع و سجود ده مرتبه

دُعای شب آخر و وداع ماه رمضان

بگوید:

«سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ»

پاک است خدا و ستایش شایسته اوست   و معبودی جز او نیست   و خدا بزرگتر است.

و هنگامی که از ده رکعت فراغت یافت هزار مرتبه استغفار کند. و پس از استغفار سر به سجده گذارد و در حال سجده

بگوید: یا حئی یا قیوم، یا ذا الجلال والإکرام، یا رحمن الدنیا

ای زنده به خود پاینده!   ای دارای بزرگی و بزرگواری،   ای بخشنده دنیا

وَالْآخِرَةَ وَرَحِيمَهُمَا، یا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، یا إِلَهَ الْأَوَّلِينَ

و آخرت   و ای مهربان دنیا و آخرت،   ای مهربان ترین

وَالْآخِرِينَ، اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا، وَتَقَبَّلْ مِنَّا صَلَاتَنَا وَصِيَامَنَا

مهربانان، ای معبود گذشتگان و آیندگان، گناهانمان را ببامرز، و نماز و روزه و شب بیداریمان

وَقِيَامَنَا. سوگند به کسی که مرا به راستی به پیامبری مبعوث

را قبول کن.

کرد، که جبرئیل مرا از اسرافیل خبر داد، و اسرافیل از پروردگار خود، که سر از سجده برداشته، خداوند او را ببامرزد، و ماه رمضان را از او قبول کند، و از گناهان او درگذرد تا آخر خبر. و این نماز در شب عید فطر هم روایت شده است، ولی در این روایت آمده است که تسبیحات اربعه را در رکوع و سجود به جای ذکر رکوع و سجود بخواند، و به جای «اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا» تا آخر

دعای شب سی ام ماه مبارک رمضان

بگوید: اِغْفِرْ لِي ذُنُوبِي ، وَ تَقَبَّلْ صَوْمِي وَ صَلَاتِي وَ قِيَامِي .

گناهم را ببامرز، و روزه و نماز و شب زنده داری ام را بپذیر.

دعای شب سی ام: الْحَمْدُ لِلَّهِ لَا شَرِيكَ لَهُ ؛ الْحَمْدُ لِلَّهِ كَمَا

خدا را سپاس خدا را سپاس که شریکی ندارد، خدا را سپاس آنگونه

يَنْبَغِي لِكِرَمِ وَجْهِهِ ، وَعِزِّ جَلَالِهِ ، وَ كَمَا هُوَ أَهْلُهُ ؛ يَا قُدُّوسُ

که سزاوار بزرگواری جلوه و عزت جلال اوست، و چنان که شایسته اوست، ای قدوس،

يَا نُورُ ، يَا نُورَ الْقُدْسِ ، يَا سُبُّوحُ يَا مُنْتَهَى التَّسْبِيحِ ، يَا رَحْمَنُ

ای نور، ای مقدس، ای سُبُّوح، ای نهایت پاکي، ای بخشنده،

يَا فَاعِلَ الرَّحْمَةِ ، يَا اللَّهَ يَا عَلِيمُ يَا كَبِيرُ ، يَا اللَّهَ يَا لَطِيفُ يَا جَلِيلُ ،

ای به انجام رسان رحمت، ای خدا، ای دانا، ای بزرگ، ای خدا، ای لطیف، ای برجسته،

يَا اللَّهَ يَا سَمِيعُ يَا بَصِيرُ ، يَا اللَّهَ يَا اللَّهَ يَا اللَّهَ ، لَكَ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى ،

ای خدا، ای شنوا، ای بینا، ای خدا، ای خدا، ای خدا، نامهای نیکوتر

وَالْأَمْثَالُ الْعُلْيَا ، وَالْكَبْرِيَاءُ وَالْآلَاءُ ، أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ

و نمونه های برتر، و بزرگمنشی و نعمتها از آن توست، از تو می خواهم بر

مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ ، وَ أَنْ تَجْعَلَ اسْمِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ ،

محمد و اهل بیتش درود فرستی، و قرار دهی نامم را در این شب از سعادت مندان،

وَ رُوحِي مَعَ الشُّهَدَاءِ ، وَ احْسَانِي فِي عِلِّيِّينَ ، وَ اسْأَلُكَ مَغْفُورَةً ،

و روحم را با شهیدان، و نیکوکاری ام را در بلندمرتبه ترین درجه بهشت، و گناهم را آمرزیده،

وَ أَنْ تَهَبَ لِي يَقِينًا تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي ، وَ اِيْمَانًا يُذْهِبُ الشُّكَّ عَنِّي ،

و به من ببخشی یقینی که قلبم همراه آن باشد، و ایمانی که شک را از من برطرف کند،

وَ تَرْضِيَنِي بِمَا قَسَمْتَ لِي ؛ وَ آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً ، وَ فِي الْآخِرَةِ

و خشنودی به آنچه نصیب کردی، و پاداش نیکو در دنیا و در آخرت را

حَسَنَةً ، وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ الْحَرِيقِ ؛ وَ ارْزُقْنِي فِيهَا ذِكْرَكَ

به ما عنایت کن، و ما را از عذاب آتش سوزان حفظ فرما، و در این شب ذکر

وَ شُكْرَكَ ، وَ الرَّغْبَةَ إِلَيْكَ وَ الْإِنَابَةَ [وَ التَّوْبَةَ] ، وَ التَّوْفِيقَ لِمَا

و شکر خویش و رغبت به سوی خود، و بازگشت و توبه را روزی ام کن،

دعای وزسی ماه مبارک رمضان

وَفَقَّتْ لَهُ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ.

و به آنچه محمد و خاندان محمد (درود خدا بر او و آنان) را بر آن موفق نمودی توفیقم ده.

روز سی ام: سید در کتاب «اقبال» برای روز آخر دعایی نقل کرده است که ابتدایش این است: اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ، و چون در این روز بیشتر مردم قرآن را ختم می کنند، شایسته است پس از ختم قرآن دعای چهل و دوم صحیفه کامله سجادیه را بخوانند و اگر بخواهند می توانند این دعای مختصر را که شیخ طوسی از امیرالمؤمنین عليه السلام روایت کرده بخوانند:

اللَّهُمَّ اشْرَحْ بِالْقُرْآنِ صَدْرِي، وَاسْتَعْمِلْ بِالْقُرْآنِ بَدَنِي،

خدایا به قرآن سینه ام را بگشا، و به قرآن بدنم را بکار انداز،

وَنُورِ بِالْقُرْآنِ بَصْرِي، وَأَطْلِقْ بِالْقُرْآنِ لِسَانِي، وَأَعِنِّي عَلَيْهِ

و به قرآن دیده ام را روشن ساز، و اطلاق قرآن را بازگردان، و به عمل به آن

مَا أَبْقَيْتَنِي، فَإِنَّهُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِكَ.

تا زنده ام می داری یاری ام ده، که جنبش و نیرویی جز به خواست تو نیست.

و همچنین این دعا را که از حضرت امیرالمؤمنین عليه السلام

روایت شده است بخواند:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِخْبَاتَ الْمُخْبِتِينَ، وَإِخْلَاصَ الْمُوقِنِينَ،

خدایا از تو درخواست می کنم، خشوع خاشعان، و اخلاص اهل یقین،

وَمُرَافَقَةَ الْأَبْرَارِ، وَاسْتِحْقَاقَ حَقَائِقِ الْإِيمَانِ، وَالْغَنِيمَةَ مِنْ

و مدارای نیکان، و شایستگی حقایق ایمان، و بهره مندی از

نمازهای شبهای ماه مبارک رمضان

كُلِّ بِرٍّ، وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ، وَوُجُوبَ رَحْمَتِكَ، وَعَزَائِمٍ

هر نیکی، و سلامت از هر گناه، و وجوب رحمت، و اراده‌های

مَغْفِرَتِكَ، وَالْفَوْزَ بِالْجَنَّةِ، وَالنَّجَاةَ مِنَ النَّارِ.

امر زشت، و رسیدن به بهشت، و رهایی از آتش را.

خاتمه

در بیان نمازهای شبهای ماه رمضان ، و دعاهای روزهای آن که مشهور است ، و علامه مجلسی در کتاب «زاد المعاد» در فصل آخر اعمال ماه رمضان آنها را ذکر کرده، و احقر در این قسمت ، به بیان آنچه آن بزرگوار نوشته اکتفا می‌کنم:

نماز شب اول: چهار رکعت ، در هر رکعت حمد و پانزده مرتبه سوره توحید.

شب دوم: چهار رکعت ، در هر رکعت حمد و بیست مرتبه سوره قدر.

شب سوم: ده رکعت ، در هر رکعت حمد و پنجاه مرتبه سوره توحید.

شب چهارم: هشت رکعت ، در هر رکعت حمد و بیست مرتبه سوره قدر.

نمازهای شبهای ماه مبارک رمضان

شب پنجم: دو رکعت ، در هر رکعت حمد و پنجاه مرتبه سوره توحید ، و پس از سلام صد بار صلوات.

شب ششم: چهار رکعت ، در هر رکعت حمد و سوره تبارک.

شب هفتم: چهار رکعت ، در هر رکعت حمد و سیزده مرتبه سوره قدر.

شب هشتم: دو رکعت ، در هر رکعت حمد و ده مرتبه سوره توحید و پس از سلام هزار مرتبه سُبْحَانَ اللَّهِ.

شب نهم: شش رکعت در فاصله میان نماز شام و هنگام خوابیدن ، در هر رکعت حمد ، و هفت مرتبه «آیه الكرسي» و پس از پایان نماز پنجاه بار صلوات.

شب دهم: بیست رکعت در هر رکعت حمد و سی مرتبه سوره توحید.

شب یازدهم: دو رکعت ، در هر رکعت حمد و بیست مرتبه سوره کوثر.

شب دوازدهم: هشت رکعت ، در هر رکعت حمد و سی مرتبه سوره قدر.

شب سیزدهم: چهار رکعت در هر رکعت حمد و بیست و پنج مرتبه سوره توحید.

نمازهای شبهای ماه مبارک رمضان

شب چهاردهم: شش رکعت ، در هر رکعت حمد و سی مرتبه سوره زلزال.

شب پانزدهم: چهار رکعت ، در دو رکعت اول پس از حمد صد مرتبه سوره توحید ، و در دو رکعت دیگر بعد از حمد پنجاه مرتبه سوره توحید.

شب شانزدهم: دوازده رکعت در هر رکعت حمد و دوازده مرتبه سوره تکاثر.

شب هفدهم: دو رکعت ، در رکعت اول حمد و هر سوره‌ای بخواند ، و در رکعت دوم حمد و صد مرتبه سوره توحید ، و پس از سلام صد بار: لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

شب هجدهم: چهار رکعت در هر رکعت حمد و بیست و پنج مرتبه سوره کوثر.

شب نوزدهم: پنجاه رکعت ، در هر رکعت حمد و یک مرتبه سوره زلزال.

شب بیستم تا بیست و چهارم: در هر کدام هشت رکعت با هر سوره‌ای که میسر شود.

شب بیست و پنجم: هشت رکعت ، در هر رکعت حمد و ده مرتبه سوره توحید.

شب بیست و ششم: هشت رکعت ، در هر رکعت حمد و صد

دُعایِ وز نامی ماهِ مبارکِ رمضان

مرتبہ سورہ توحید.

شب بیست و ہفتم: چہار رکعت ، در ہر رکعت حمد و سورہ مُلک ، و اگر نتوانست بیست و پنج مرتبہ سورہ توحید.

شب بیست و ہشتم: شش رکعت ، در ہر رکعت حمد و صد مرتبہ آیۃ الکرسی ، و صد مرتبہ سورہ توحید ، و صد مرتبہ سورہ کوثر ، و پس از نماز صد بار صلوات. فقیر گوید: نماز شب بیست و ہشتم موافق آنچه من یافتم بہ این صورت است: شش رکعت ، در ہر رکعت حمد و دہ مرتبہ آیۃ الکرسی ، و دہ مرتبہ سورہ کوثر ، و دہ مرتبہ سورہ توحید ، و پس از نماز صد بار صلوات.

شب بیست و نہم: دو رکعت ، در ہر رکعت حمد ، و بیست مرتبہ سورہ توحید.

شب سی ام: دوازده رکعت ، در ہر رکعت حمد و بیست مرتبہ سورہ توحید و پس از سلام صد بار صلوات ، و این نمازها چنان کہ بیان شد ہر دو رکعت بہ یک سلام است.

دُعایِ وز نامی ماهِ مبارکِ رمضان

از ابن عباس روایت کردہ اند: کہ حضرت رسول ﷺ برای روزہ ہر روز ماہ مبارک رمضان فضیلت بسیار بیان

دُعای روزهای ماه مبارک رمضان

فرمود ، و برای هر روز دعای مخصوصی با فضیلت و ثواب بسیار برای آن ذکر کرد که ما به بیان اصل دعا اکتفا می کنیم:

روز اول: **اللَّهُمَّ اجْعَلْ صِيَامِي [فِيهِ] صِيَامَ الصَّائِمِينَ ، وَقِيَامِي**

خدایا روزهام را در این ماه روزه روزهداران قرار ده، و شب زنده داری ام

[فِيهِ] قِيَامَ الْقَائِمِينَ ، وَنَبِّهْنِي فِيهِ عَنِ نَوْمَةِ الْغَافِلِينَ ، وَهَبْ لِي

را شب زنده داری شب زنده داران، و بیدارم کن در آن از خواب بی خبران، و ببخش

جُرْمِي فِيهِ يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ ، وَاعْفُ عَنِّي يَا عَافِيًّا عَنِ الْمُجْرِمِينَ .

گناهم را در آن ای معبود جهانیان، و از من درگذر، ای درگذرنده از گنهکاران.

روز دوم: **اللَّهُمَّ قَرِّبْنِي فِيهِ إِلَى مَرْضَاتِكَ ، وَجَنِّبْنِي فِيهِ مِنْ**

خدایا مرا در این ماه به خشنودیت نزدیک کن، و از خشم

سَخَطِكَ وَنَقِمَاتِكَ ، وَوَفِّقْنِي فِيهِ لِقِرَاءَةِ آيَاتِكَ ؛ بِرَحْمَتِكَ

و انتقامت برکنار دار، و به قرائت آیات موفق کن،

يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ .

ای مهربان ترین مهربانان.

روز سوم: **اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي فِيهِ الذِّهْنَ وَالتَّنْبِيَةَ ، وَبَاعِدْنِي فِيهِ**

خدایا در این ماه به من تیزهوشی و بیداری عنایت فرما، و از بی خردی

مِنَ السَّفَاهَةِ وَالتَّمْوِيهِ ، وَاجْعَلْ لِي نَصِيبًا مِنْ كُلِّ خَيْرٍ تُنَزِّلُ

و اشتباه دورم ساز، و از هر خیری که در این ماه نازل می کنی، برایم بهره ای قرار ده،

فِيهِ ؛ بِجُودِكَ يَا أَجْوَدَ الْأَجْوَدِينَ .

به حق جودت ای جودمندترین جودمندان

روز چهارم: **اللَّهُمَّ قَوِّنِي فِيهِ عَلَى إِقَامَةِ أَمْرِكَ ، وَأَذِقْنِي فِيهِ**

خدایا در این ماه برای برپاداشتن امرت نیرومند ساز مرا، و شیرینی

حَلَاوَةَ ذِكْرِكَ ، وَأَوْزِعْنِي فِيهِ لِإِدَاءِ شُكْرِكَ بِكَرَمِكَ ،

ذکرت را به من بچشان، و ادای شکرت را به من الهام فرما،

دُعایِ وزهای ماه مبارک رمضان

وَاحْفَظْنِي (فِيهِ) بِحِفْظِكَ وَسِتْرِكَ؛ يَا أَبْصَرَ النَّاطِرِينَ.

و به نگهداری و پوششست نگاهم بدار، ای بیناترین بینندگان

روز پنجم: اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي فِيهِ مِنَ الْمُسْتَغْفِرِينَ، وَاجْعَلْنِي فِيهِ

خدایا قرار ده مرا در این ماه از آمرزش جویان، و از

مِن عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ الْقَانِتِينَ، وَاجْعَلْنِي [فِيهِ] مِنْ اَوْلِيَائِكَ

بندگان شایسته فرمانبردار، و از اولیای

المُقَرَّبِينَ؛ بِرَأْفَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

مقرب، به رأفت ای مهربانترین مهربانان

روز ششم: اَللّٰهُمَّ لَا تَخْذُلْنِي فِيهِ لِتَعْرِضَ مَعْصِيَتِكَ،

خدایا مرا در این ماه به خاطر نزدیک شدن به نافرمانی‌ات وامگذار،

وَلَا تُضْرِبْنِي بِسِيَاطِ نَقْمَتِكَ، وَزَحْزِحْنِي فِيهِ مِنْ مَوْجِبَاتِ

و با تازیانه‌های انتقامت عذاب مکن، و از موجبات خشمت دورم بدار،

سَخَطِكَ؛ بِمَنِّكَ وَايَادِيكَ يَا مُنْتَهَى رَغْبَةِ الرَّاعِبِينَ.

به فضل و عطاهایت، ای نهایت دل‌بستگی دل‌شدگان.

روز هفتم: اَللّٰهُمَّ اَعْنِي فِيهِ عَلَى صِيَامِهِ وَقِيَامِهِ، وَجَنِّبْنِي

خدایا مرا در این ماه بر روزه و شب‌زنده‌داری‌اش یاری ده، و از لغزشها

فِيهِ مِنْ هَفْوَاتِهِ وَ اَثَامِهِ، وَارْزُقْنِي فِيهِ ذِكْرَكَ بِدَوَامِهِ؛

و گناهانش دورم بدار، و ذکرت را همواره روزی‌ام کن،

بِتَوْفِيقِكَ يَا هَادِيَ الْمُضِلِّينَ.

به توفیقت ای راهنمای گمراهان.

روز هشتم: اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنِي فِيهِ رَحْمَةَ الْاَيْتَامِ، وَاطْعَامَ الطَّعَامِ،

خدایا در این ماه مهرورزی به یتام، و خوراندن طعام،

وَافْشَاءَ السَّلَامِ، وَصُحْبَةَ الْكِرَامِ؛ بِطَوْلِكَ يَا مَلْجَا الْاَمِلِينَ.

و آشکار کردن سلام، و همنشینی با اهل کرامت را نصیبم فرما، به عطایت ای پناهگاه آرزومندان.

روز نهم: اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ لِي فِيهِ نَصِيبًا مِنْ رَحْمَتِكَ الْوَاسِعَةِ،

خدایا برای من در این ماه بهره‌ای از رحمت گسترده‌ات قرار ده،

دُعایِ وز ماهِ مبارکِ رمضان

وَاهِدِنِي فِيهِ لِبرَاهِينِكَ السَّاطِعَةِ ، وَخُذْ بِنَاصِيَتِي إِلَى

و به سوی خوشنودی

درخشانته راهنمایی کن،

و به جانب دلایل

مَرْضَاتِكَ الْجَامِعَةِ ؛ بِمَحَبَّتِكَ يَا أَمَلَ الْمُشْتَاقِينَ .

ای آرزوی مشتاقان.

به مهرت

فراگیرت متوجه کن،

رُوزِ دَهْمٍ: اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي فِيهِ مِنَ الْمُتَوَكِّلِينَ عَلَيْكَ ، وَاجْعَلْنِي

و از رستگاران

مرا در این ماه از توکل کنندگان،

خدایا

فِيهِ مِنَ الْفَائِزِينَ لَدَيْكَ ، وَاجْعَلْنِي فِيهِ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ إِلَيْكَ ؛

در گاهت قرار بده،

و از مقربان

نزد خود،

بِإِحْسَانِكَ يَا غَايَةَ الطَّالِبِينَ .

ای هدف جویندگان.

به احسانت

رُوزِ يَازِدِهِم: اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيَّ فِيهِ الْإِحْسَانَ ، وَكِرِّهْ إِلَيَّ فِيهِ

را پسندیده من گردان،

در این ماه نیکی

خدایا

الْفُسُوقَ وَالْعَصِيَانَ ، وَحَرِّمْ عَلَيَّ فِيهِ السَّخَطَ وَالنِّيرَانَ ؛

و خشم و آتش برافروخته را بر من حرام گردان

و نافرمانیها را مورد کراهت من قرار ده،

و نادرستیها

بِعَوْنِكَ يَا غِيَاثَ الْمُسْتَغِيثِينَ .

دادخواهان.

ای فریادرس

به یاریات

رُوزِ دَوَاذِهِم: اللَّهُمَّ زَيِّبِي فِيهِ بِالسَّتْرِ وَالْعَفَافِ ، وَاسْتُرْنِي

و پاکدامنی بیباری،

مرا در این ماه به پوشش

خدایا

فِيهِ بِلِبَاسِ الْقُنُوعِ وَالْكَفَافِ ، وَاحْمِلْنِي فِيهِ عَلَى الْعَدْلِ

و بر عدالت

به اندازه حاجت بپوشان

و اکتفا

قناعت

و به لباس

وَالْإِنصَافِ ، وَآمِنِّي فِيهِ مِنْ كُلِّ مَا أَخَافُ ؛ بِعِصْمَتِكَ

به نگهداریات

و مرا در این ماه از هر چه می ترسم ایمنی ده،

و انصاف و ادارم نما،

يَا عِصْمَةَ الْخَائِفِينَ .

هراسندگان.

ای نگهدارنده

رُوزِ سِيزِدِهِم: اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي فِيهِ مِنَ الدَّنَسِ وَالْأَقْدَارِ ،

و ناپاکیها پاک کن،

مرا در این ماه از لودگیها

خدایا

دُعایِ وزهای ماه مبارک رمضان

وَصَبَّرْنِي فِيهِ عَلَى كَائِنَاتِ الْأَقْدَارِ ؛ وَوَفَّقْنِي فِيهِ لِلتَّقَى

و بر شدنیهای مورد تقدیرت شکستیم گردان، و به پرهیزگاری و هم‌نشینی

وَصُحْبَةِ الْأَبْرَارِ ؛ بَعُونَكَ يَا قُرَّةَ عَيْنِ الْمَسَاكِينِ .

با نیکان توفیق‌ده، به یاری‌ات ای نور چشم درماندگان

رُوزِ چَهَارِ دَهْمِ: اَللّٰهُمَّ لَا تُؤَاخِذْنِي فِيهِ بِالْعَثَرَاتِ ، وَاَقْلِنِي فِيهِ

خدا یا مراد در این ماه بر لغزشها سرزنش مکن،

مِنَ الْخَطَايَا وَ الْهَفَوَاتِ ، وَ لَا تَجْعَلْنِي فِيهِ غَرَضًا لِلْبَلَايَا

و از خطاها و افتادن در گناهان دور بدار، و هدف بلاها

وَالْآفَاتِ ؛ بِعِزَّتِكَ يَا عِزَّ الْمُسْلِمِينَ .

و آفات فرار مده، به عزتت ای عزت مسلمانان.

رُوزِ پانزدهم: اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنِي فِيهِ طَاعَةَ الْخَاشِعِينَ ، وَاَسْرَحْ

خدا یا در این ماه طاعت فروتنان را نصیبم کن،

فِيهِ صَدْرِي بِإِنَابَةِ الْمُخْبِتِينَ ؛ بِأَمَانِكَ يَا أَمَانَ الْخَائِفِينَ .

و سینه‌ام را برای انابه همانند بازگشت خاضعان باز کن به امان دادنت ای امان‌ده هراسندگان.

رُوزِ شانزدهم: اَللّٰهُمَّ وَفَّقْنِي فِيهِ لِمُؤَافَقَةِ الْأَبْرَارِ ، وَجَبِّبْنِي

خدا یا مراد در این ماه به همراهی و همسویی با نیکان توفیق‌ده، و از هم‌نشینی

فِيهِ مُرَافَقَةَ الْأَشْرَارِ ، وَآوِنِي فِيهِ بِرَحْمَتِكَ إِلَى دَارِ الْقَرَارِ ؛

با بدان دور بدار و به حق رحمتت به خانه آرامش جایم ده،

بِإِهْيَاتِكَ يَا إِلَهَ الْعَالَمِينَ .

و به پرستیدگی‌ات ای پرستیده جهانیان.

رُوزِ هفدهم: اَللّٰهُمَّ اهْدِنِي فِيهِ لِصَالِحِ الْأَعْمَالِ ، وَاَقْضِ لِي فِيهِ

خدا یا مراد در این ماه به سوی کارهای شایسته هدایت فرما،

الْحَوَائِجِ وَالْأَمَالَ ؛ يَا مَنْ لَا يَحْتَاجُ إِلَى التَّفْسِيرِ وَالسُّؤَالِ ،

و حاجتها و آرزوهایم را برآور، ای آن‌که نیاز به روشنگری و پرسش ندارد،

يَاعَالِمًا بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ، [صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ] .

ای آگاه به آنچه در سینه جهانیان است بر محمد و خاندان پاکش درود فرست

دُعای روزهای ماه مبارک رمضان

روز هجدهم: اَللّٰهُمَّ تَبَهَّنِيْ فِيْهِ لِبَرَكَاتِ اَسْحَارِهِ ، وَتَوَّر فِيْهِ

خدایا مرا در این ماه به برکتهای سحرهایش آگاه کن، و دلم را

قَلْبِيْ بِضِيَاءِ اَنْوَارِهِ ، وَخُذْ بِكُلِّ اَعْضَائِيْ اِلَى اِتِّبَاعِ اَثَارِهِ ؛

با روشنایی انوارش روشنی بخش، و تمام اعضايم را به پیروی آثارش بگمار،

بِنُورِكَ يَا مُنَوَّرَ قُلُوْبِ الْعَارِفِيْنَ .

به نورت ای نوربخش دلهای عارفان.

روز نوزدهم: اَللّٰهُمَّ وَفِّرْ فِيْهِ حَظِّيْ مِنْ بَرَكَاتِهِ ، وَسَهِّلْ سَبِيْلِيْ

خدایا در این ماه بهره ام را از برکتهايش كامل گردان، و راهم را

اِلَى خَيْرَاتِهِ ، وَلَا تَحْرِمْنِيْ قَبُوْلَ حَسَنَاتِهِ ؛ يَا هَادِيًّا اِلَى الْحَقِّ

به سوی نیکیهایش هموار نما، و از پذیرفته خوبیهایش محروم مساز، ای هدایت کننده به سوی

المُبِيْن .

حق آشکار

روز بیستم: اَللّٰهُمَّ افْتَحْ لِيْ فِيْهِ اَبْوَابَ الْجَنَانِ ، وَاعْلِقْ عَنِّيْ

خدایا در این ماه درهای بهشتهای را به رويم باز کن، و درهای

فِيْهِ اَبْوَابَ النَّارِ ، وَوَفِّقْنِيْ فِيْهِ لِتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ ؛ يَا مُنْزِلَ

آتش دوزخ را به رويم بر بند، و به تلاوت قرآن موفقم بدار، ای فرو فرستنده

السَّكِيْنَةِ فِيْ قُلُوْبِ الْمُؤْمِنِيْنَ .

آرامش در دل مؤمنان.

روز بیست و یکم: اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ لِيْ فِيْهِ اِلَى مَرْضَاتِكَ دَلِيْلًا ،

خدایا در این ماه برای من به سوی خشنودیات دلیلی قرار ده،

وَلَا تَجْعَلْ لِلشَّيْطَانِ فِيْهِ عَلَيَّ سَبِيْلًا ، وَاجْعَلِ الْجَنَّةَ لِيْ مَنَزِلًا

و برای شیطان راهی به سوی من قرار مده، و بهشت را منزل

وَمَقِيْلًا ؛ يَا قَاضِيْ حَوَائِجِ الطَّالِبِيْنَ .

و آسایشگاهم قرار ده، ای برآورنده حاجات خواهندگان.

روز بیست و دوم: اَللّٰهُمَّ افْتَحْ لِيْ فِيْهِ اَبْوَابَ فَضْلِكَ ، وَأَنْزِلْ

خدایا در این ماه درهای فضل را به روی من بگشا، و برکات را

دُعای وز نامی ماه مبارک رمضان

عَلَىٰ فِيهِ بَرَكَاتِكَ ، وَوَفَّقَنِي فِيهِ لِمَوْجِبَاتِ مَرْضَاتِكَ ،

بر من نازل فرما، و به موجبات و خشنودی‌ات موفقم بدار،

وَأَسْكِنِّي فِيهِ بُجُوحَاتِ جَنَاتِكَ ؛ يَا مُجِيبَ دَعْوَةِ الْمُضْطَرِّينَ .

و در میان بهشتهایت جایم ده، ای برآورنده خواهش درماندگان

رُوزِ بَيْسْتِ وِ سَوْمٍ : اَللّٰهُمَّ اغْسِلْنِي فِيهِ مِنَ الذُّنُوبِ ، وَطَهِّرْنِي

خدایا در این ماه از گناهانم شست و شویم ده، و از

فِيهِ مِنَ الْعُيُوبِ ، وَامْتَحِنْ قَلْبِي فِيهِ بِتَقْوَى الْقُلُوبِ ؛

عیبها پاکم کن، و دلم را به پرهیزکاری دلها بیازمای،

يَا مُقِيلَ عَثَرَاتِ الْمُذْنِبِينَ .

ای نادیده‌گیرنده لغزشهای اهل گناه.

رُوزِ بَيْسْتِ وِ چِهَارَمٍ : اَللّٰهُمَّ اِنِّیْ اَسْأَلُكَ فِيهِ مَا يُرْضِيكَ ،

خدایا در این ماه آنچه تو را خشنود می‌کند

وَاعُوذُ بِكَ مِمَّا يُؤْذِيكَ ، وَاسْأَلُكَ التَّوْفِيقَ فِيهِ لِأَنْ أُطِيعَكَ

از تو درخواست می‌کنم، و از آنچه تو را ناخشنود می‌کند به تو پناه می‌آورم، و از تو در این ماه توفیق اطاعت

وَلَا اَعْصِيكَ ؛ يَا جَوَادَ السَّائِلِينَ .

و ترک نافرمانی‌ات را خواستارم، ای بخشنده به نیازمندان.

رُوزِ بَيْسْتِ وِ پَنجَمٍ : اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي فِيهِ مُحِبًّا لِأَوْلِيَائِكَ ،

خدایا مرا در این ماه دلبسته اولیا،

وَمُعَادِيًّا لِأَعْدَائِكَ ، مُسْتَنًّا بِسُنَّةِ خَاتِمِ أَنْبِيَائِكَ ؛ يَا عَاصِمَ

و دشمن دشمنانت قرار ده، و آراسته به راه و روش خاتم پیامبران گردان، ای نگهدارنده

قُلُوبِ النَّبِيِّينَ .

دل‌های پیامبران

رُوزِ بَيْسْتِ وِ شَشَمٍ : اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ سَعْيِي فِيهِ مَشْكُورًا ، وَذَنْبِي

خدایا کوششم را در این ماه مورد سپاس، و گناهم

فِيهِ مَغْفُورًا ، وَعَمَلِي فِيهِ مَقْبُولًا ، وَعَيْبِي فِيهِ مَسْتُورًا ؛

را آمرزیده، و عملم را پذیرفته، و عیبم را پوشیده قرار ده،

دُعای روزهای ماه مبارک رمضان

يَا سَمِعَ السَّامِعِينَ .

ای شنواترین شنوایان.

روز بیست و هفتم: اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنِي فِيهِ فَضْلَ لَيْلَةِ الْقَدْرِ ،

خدایا در این ماه فضیلت شب قدر را روزی ام ساز،

وَصَيِّرْ اُمُورِي فِيهِ مِنَ الْعُسْرِ اِلَى الْيُسْرِ ، وَاَقْبَلْ مَعَاذِيرِي ،

و کارهایم را از سختی به آسانی برگردان، و پوزشهایم را بپذیر،

وَحُطِّ عَنِّي الذَّنْبَ وَالْوِزْرَ؛ يَا رَوْفًا بِعِبَادِهِ الصَّالِحِينَ .

و گناه و بار گران را از گردهام بریز، ای مهربان به بندگان شایسته.

روز بیست و هشتم: اَللّٰهُمَّ وَفِّرْ حَظِّي فِيهِ مِنَ النَّوَافِلِ ،

خدایا بهره‌ام را در این ماه از مستحبات فراوان کن،

وَاكْرِمْنِي فِيهِ بِاحْتِضَارِ الْمَسَائِلِ ، وَقَرِّبْ [فِيهِ] وَسَيْلَتِي اِلَيْكَ ،

و مرا با تحقق درخواستها اکرام فرما، و از میان وسایل، وسیله‌ام را

مِنْ بَيْنِ الْوَسَائِلِ؛ يَا مَنْ لَا يَشْغَلُهُ الْمَخَاحُ الْمَلْحِينِ .

به سویت نزدیک کن، ای که پافشاری اصرارورزان مشغولش نسازد.

روز بیست و نهم: اَللّٰهُمَّ غَشِّنِي فِيهِ بِالرَّحْمَةِ ، وَاَرْزُقْنِي فِيهِ

خدایا در این ماه بارحمتت فروگیر و توفیق

التَّوْفِيقَ وَالْعِصْمَةَ ، وَطَهِّرْ قَلْبِي مِنْ غِيَاهِبِ التُّهْمَةِ ؛

و خود نگهداری نصیبم کن، و از تیرگیهای تهمت دلم را پاک گردان،

يَا رَحِيمًا بِعِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ .

ای مهربان به بندگان با ایمان.

روز سی ام: اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ صِيَامِي فِيهِ بِالشُّكْرِ وَالْقَبُولِ ، عَلَيَّ

خدایا روزه‌ام را در این ماه، بر پایه آنچه تو و پیامبر آن را می‌پسندد مورد

مَا تَرْضَاهُ وَيَرْضَاهُ الرَّسُولُ، مُحْكَمَةً فُرُوعُهُ بِالْأَصُولِ ؛ بِحَقِّ

سپاس و پذیرش قرار ده، درحالی که فروعش بر اصولش استوار باشد، به حق

سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّاهِرِينَ؛ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ .

سرورمان محمد و اهل بیت پاکش، و سپاس خدای را پروردگار جهانیان.

اعمال شب عید فطر

مؤلف گوید: تقدیم و تأخیر دعاها و عبارات هر یک را در کتابهای متعدد دعا مختلف ذکر کرده‌اند ، چون روایت مربوط به این دعاها را معتبر نمی‌دانم ، معترض تقدیم و تأخیر اصل دعاها و عبارات آنها نشدم. کفعمی دعای روز بیست و هفتم را در روز بیست و نهم ذکر نموده و موافق مذهب شیعه خواندن دعای روز بیست و هفتم در روز بیست و سوم دور نیست که مناسب‌تر باشد.

فصل چهارم: اعمال ماه شوال

شب اول: یکی از شبهای شریف است، و در فضیلت و ثواب عبادت و احیای آن احادیث بسیاری وارد شده، از جمله در روایت آمده: آن شب کمتر از شب قدر نیست ، و برای آن چند عمل مستحب است: اول: غسل کردن هنگامی که آفتاب غروب کرد. دوم: شب‌زنده‌داری به نماز و دعا و استغفار و درخواست از خدا و بیتوته [شب‌زنده‌داری] در مسجد. سوم: پس از نماز مغرب و عشا و نماز صبح و نماز عید بخواند: